GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

głos LUDU

DZIŚ W NUMERZE:

Refleksje po Schengen str. 3
Sto lat! (Albo i więcej) str. 4
JEMIOŁA – Dobry człowiek... str. 5
Czarny weekend naszych drużyn str. 8

WTOREK
22 STYCZNIA 2008
NR 9
ROCZNIK LXIII
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

Fot. MAREK SANTARIUS

Historyk Grzegorz Gąsior (z prawej), autor artykułu „Zaolzie", który pojawił się w kwartalniku „Karta", w rozmowie z szefem Kancelarii Kongresu Polaków, Romanem Kaszperem.

O NAJNOWSZEJ »KARCIE« W KSIĄŻNICY CIESZYŃSKIEJ

Zaolzie oczyma świadków

CIESZYN (kor) **– Jak już pisaliśmy, najnowszy numer ukazującego się w Warszawie kwartalnika „Karta" poświęcony jest częściowo XX-wiecznej historii naszego regionu. Chodzi o tekst zaolziańskiego historyka Grzegorza Gąsiora pt. „Zaolzie" oraz relacje dwóch świadków – Łady Krumniklowej i Evžena Cedivody – nagrane w ramach projektu „XX wiek na Zaolziu". Z tej okazji realizatorzy projektu: Ośrodek „Karta" i Kongres Polaków, wspólnie z Książnicą Cieszyńską, organizują dwa spotkania pn. „Zaolzie – polskie i czeskie losy".**

Pierwsze z nich, które odbędzie się w czwartek 24 bm. w Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie, przeznaczone jest wyłącznie dla naukowców. Pozostali zainteresowani tematem mogą wpaść w dzień później, **w piątek 25 stycznia o godz. 17.00**, na spotkanie w **Książnicy Cieszyńskiej** (ul. Mennicza 46, Cieszyn), gdzie też będą na pytania miłośników historii odpowiadać G. Gąsior oraz redaktor naczelny i prezes „Karty", **Zbigniew Gluza**. A jak zapowiedział szef Kancelarii Kongresu, **Roman Kaszper**, od środy w Kancelarii KP i na miejscu będzie można zakupić po wyjątkowo promocyjnej cenie zaolziański numer „Karty".

– *W „Karcie" pojawiły się tylko dwie relacje świadków. Jednak Grzegorz Gąsior w ramach projektu „XX wiek na Zaolziu" zebrał ich – jak dotychczas – ponad 60* – mówi R. Kaszper. – *A chodzi o relacje zarówno Polaków i Czechów, jak i osób uważających się za Ślązaków. I to różnych profesji, przekonań religijnych. Na łamach kwartalnika Karta planowane są dwie publikacje montażowe poświęcone wydarzeniom z lat 1918-1920 i 1938, a w roku 2009 lub 2010 książka w formie albumu poświęcona losom Zaolzia w XX wieku.*

Publikacje te wyda ponownie Ośrodek „Karta", gdzie wszystkie relacje świadków zostały zarchiwizowane. Materiały będą ponadto dostępne także w Ośrodku Dokumentacyjnym Kongresu Polaków oraz w Książnicy Cieszyńskiej.

EUROREGION Śląski Śląsk Cieszyński
cz pl interreg IIIa
Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií
Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

Do szkoły pójdą później

PRAGA/BYSTRZYCA (dc) – Prawie jedną czwartą uczniów klas pierwszych tworzą w naszym kraju co roku nie sześciolatki, lecz dzieci starsze. Tak wynika z analizy ubiegłorocznych zapisów do klas pierwszych, którą nasza redakcja otrzymała z Ministerstwa Szkolnictwa RC. 24 proc. dzieci, które na podstawie ustawy o szkolnictwie mają obowiązek rozpocząć edukację szkolną (decyduje o tym ukończenie 6 lat przed rozpoczęciem roku szkolnego), otrzymuje bowiem odroczenie obowiązku szkolnego. Prawie dwie trzecie tej liczby tworzą chłopcy. Wśród dzieci, które otrzymały odroczenie z przyczyn zdrowotnych, najczęstszą przyczyną były specyficzne trudności w nauce (39 proc.), upośledzenie cielesne (32 proc.), autyzm (32 proc.) i wady wymowy (31 proc.).

– *Co roku są jakieś dzieci, które otrzymują odroczenie. W tym roku do zapisów przyszło 13 dzieci, z tego dwoje będzie miało odroczenie* – mówi dyrektor PSP w Bystrzycy, **Wanda Tomčala**. – *Wniosek podają rodzice. Do wniosku muszą dołączyć dwie rekomendacje – od lekarza pediatry lub specjalisty (w zależności od przyczyny) i z poradni pedagogiczno-psychologicznej.*

Jak mówi W. Tomčala, niektórzy rodzice zabiegają o odroczenie, pomimo że z dzieckiem wszystko jest w porządku i nie ma podstaw do takiego kroku. Tu ważna jest współpraca z nauczycielkami z przedszkola, do którego dzieci wcześniej uczęszczały. W zależności od konkretnych przypadków starają się albo same zaproponować rodzicom, by skorzystali z odroczenia, albo też przekonać ich, że dziecko jest dojrzałe do podjęcia edukacji. Decyzja o odroczeniu należy do dyrektora szkoły. Jeżeli po rozpatrzeniu sprawy nie wyrazi na nie zgody, rodzice mają prawo odwołać się do Urzędu Wojewódzkiego.

»Trzej Królowie« podliczają

OSTRAWA (mro) – Choć liczenie uzbieranych w „Kweście Trzech Króli" datków jeszcze trwa, to już niektóre ośrodki „Caritas" zamknęły rachunki. Należą do nich m.in. „Caritas" z Bogumina, Czeskiego Cieszyna, Jabłonkowa oraz Trzyńca.

W tegorocznej kweście trwającej od 5 do 13 bm. organizatorzy spodziewali się mniej więcej podobnych datków, jak w minionym roku. I tak w Boguminie 45 grup kolędniczych uzbierało 222 432 kc (o 37 tys. więcej niż w minionym roku), w Czeskim Cieszynie 135 grup „trzech króli" uzbierało do swoich skarbonek 794 543 kc (o 197 tys. kc mniej niż w zeszłym roku), w Jabłonkowie 72 grupy uzyskały 583 874 kc (mniej więcej tyle samo, co w ubiegłym roku), natomiast w Trzyńcu 39 grup ochotników zebrało 251 075 kc (o 58 tys. kc więcej niż w minionym roku).

Ciąg dalszy na str. 2

Cieplej niż zwykle

PRAGA (mro) – Meteorolodzy w swojej długoterminowej prognozie zapowiadają, że średnia temperatura w najbliższych czterech tygodniach będzie wyższa od przeciętnej, charakterystycznej dla tego okresu. Jak spodziewają się pracownicy Czeskiego Instytutu Hydrometeorologicznego, zwłaszcza w ostatnich dniach stycznia możemy oczekiwać pochmurnych dni z temperaturą do 9 st. C w dzień. Potem zapowiadane są przejaśnienia. Śnieg na nizinach pojawić ma się dopiero w drugiej połowie lutego.

Ocieplenie mielibyśmy poczuć na własnej skórze już od czwartku. Niestety będą mu towarzyszyć lokalnie opady deszczu, w górach – deszczu ze śniegiem. W pierwszej dekadzie lutego będzie więcej słonecznych dni z lokalnymi opadami deszczu, a w górach śniegu. Pod koniec tego okresu nastąpi ochłodzenie sięgające aż do -3 st. w nocy, w dzień do 7 st. C. Od 10 do 20 lutego meteorolodzy zapowiadają śnieżną zimę z temperaturą do -8 st. w nocy i do 6 st. C w dzień.

pogoda

WTOREK – Zachmurzenie umiarkowane, lokalne opady deszczu. W górach możliwe opady śniegu. Temperatura w nocy od 6 do 2 st. C, w dzień od 4 do 8 st. C. **ŚRODA** – Zachmurzenie umiarkowane z lokalnymi przejaśnieniami. Możliwe opady śniegu, w dolinach deszczu ze śniegiem. Temperatura w nocy od 0 do -4 st. C, w dzień od 0 do 4 st. C.

Nowe forum dyskusyjne

CZ. CIESZYN (hs) – Już jutro ruszy na stronach internetowych Kongresu Polaków w RC forum dyskusyjne. – *Postanowiliśmy uruchomić forum dyskusyjne dotyczące sejmików gminnych, Zgromadzenia Ogólnego KP a co za tym idzie – również działalności Kongresu Polaków. Będzie można podyskutować o tym, czy organizacja spełnia swój cel, czy spełnia oczekiwania Polaków na Zaolziu, na czym powinna się skupić w przyszłej kadencji* – zapowiedział **Roman Kaszper**, szef Kancelarii KP.

Forum można znaleźć na stronach *www.polonica.cz* pod zakładką Zgromadzenie Ogólne. Oprócz dyskusji można tam również znaleźć terminy i miejsca, w których odbędą się sejmiki gminne. Forum będzie miało swojego administratora. – *Oczywiście wiadomości i opinie wulgarne oraz nie na temat zostaną z niego usunięte* – dodał R. Kaszper.

LEPSZA FORMUŁA »ZWROTU«

Już rok w nowej szacie

CZ. CIESZYN (kor) – Ze spóźnieniem, bo dopiero jutro, czyli w środę 23 bm. ukaże się pierwszy w tym roku numer miesięcznika „Zwrot". Ci, którzy odbierają pismo w sekretariacie ZG PZKO, będą mogli po nie wpaść też jutro – po godz. 10.00, do prenumeratorów trafi ono do końca tygodnia.

– *O spóźnieniu zadecydowały głównie okoliczności kalendarzowe, czyli Święta i Nowy Rok* – mówi redaktor naczelny „Zwrotu", **Kazimierz Kaszper**. – *Ale nie tylko, bo były i sprawy, na które nie mieliśmy wpływu: „zesypał się" komputer, nie mieliśmy dostępu do poczty elektronicznej... Poza tym chcieliśmy dołączyć do numeru spis treści za ub. rok. A w związku z tym, że model pisma trochę się zmienił, trzeba było spis trochę inaczej opracować i to zajęło trochę czasu. Obiecuję, że od lutego ruszymy zgodnie z harmonogramem.*

„Zwrot" w nowej szacie pojawia się od roku. Ale i w 2008 rok pismo wkracza w poniekąd zmienionej formule. Przede wszystkim jest drukowany na trochę lepszym papierze, dzięki czemu lepiej się prezentuje strona graficzna. Czytelnicy na pewno z zadowoleniem przyjmą też fakt, że ilustrowana kronika miesiąca drukowana dotychczas na 2. stronie okładki pojawiać się będzie obecnie na 2. i 4. stronie okładki.

– *Poza tym zamiast „Galerii Śląska", czyli przedruków obrazów, wprowadzamy rubrykę pn. „Zabytki Śląska". Z tym jednak, że będziemy bazować głównie na zabytkach z polskiej strony Olzy* – kontynuuje K. Kaszper. – *Wprowadzamy ponadto nową rubrykę – „Ginące tradycje". W styczniowym numerze podjęliśmy temat „zabijaczki", czyli świniobicia. Wiodącym tematem zaś jest „Raport" związany z likwidacją granic jako pewnej wojskowo-celnej przestrzeni.*

Zmienia się też formuła „Aneksu", gdzie prezentowano m.in. twórczość rodzimych artystów – dzieła plastyków, fotografików i literatów. Zamiast nich pojawiać się będą w „Zwrocie" fragmenty dzieł literackich publikowane przy okazji wiodącego lub istotnego tematu numeru. W styczniowym, „zabijaczkowym" przeczytamy fragment uhonorowanego Nagrodą Nike „Traktatu o łuskaniu fasoli" Wiesława Myśliwskiego – „Zdjęcie z Zuzią". – *A Zuzia to imię prosiaczka..."* – wyjaśnia Kaszper. – *W innym miejscu pisma ukazywać się też będzie przeniesione z trzeciej strony okładki „Cieszyńskie panoptikum". Okazało się bowiem, że jej autor, Władysław Owczarzy ma dużo więcej do powiedzenia. W styczniowym „Zwrocie" znajdziemy tekst dotyczący drewnianego kościółka w Marklowicach.*

W nowym roku „Zwrot" będzie droższy, kupimy go za 30 koron. – *Niestety, dotację otrzymaliśmy w tej samej wysokości, co w roku ubiegłym, a koszty są wyższe. Jednocześnie pojawią się – w czerwcu i grudniu – dwa dodatki formatu B5, a to też będzie kosztować. Ta podwyżka umożliwi nam bądź co bądź bardziej komfortowe rozliczanie się z pobranej dotacji* – dodał K. Kaszper.

9 771212 422027 08009

tydzień

14 – 20 I 2008

■ 56 proc. Polaków dobrze ocenia efekty pracy rządu Donalda Tuska (Platforma Obywatelska), zastrzeżenia do rezultatów działań gabinetu wyraża natomiast 14 proc. badanych – wynika z najnowszego sondażu Centrum Badań Opinii Społecznej.

■ Amerykański minister ds. bezpieczeństwa krajowego, Michael Chertoff, wyraził obawy, że Europa może być bazą ataków terrorystycznych na Stany Zjednoczone. W wywiadzie dla radia BBC Chertoff podkreślił, że swoje obawy opiera na łatwości, z jaką Europejczycy podróżują do USA.

■ Część prochów twórcy współczesnej indyjskiej państwowości, Mahatmy Gandhiego, zostanie rozsypana na Morzu Arabskim po tym, jak jego rodzina nie zgodziła się na umieszczenie ich w muzeum. Rozsypanie prochów nastąpi 30 stycznia – w 60. rocznicę zamordowania indyjskiego orędownika oporu bez stosowania przemocy.

■ Izraelskie wojsko zabiło przywódcę Islamskiego Dżihadu – terrorystycznego ugrupowania palestyńskiego. W odpowiedzi co najmniej 25 rakiet spadło na południowy Izrael.

■ Naukowcom z USA udało się wyhodować w laboratorium bijące serce szczura. To może być przełom w hodowli narządów potrzebnych do przeszczepów.

■ Indyjski koncern samochodowy Tata Group zaprezentował na targach w Delhi auto za 100 tys. rupii (ok. 50 tys. koron). Samochód dla niezamożnych ma zastąpić masowe w Indiach skutery.

■ Samolot Boeing 777 British Airways podczas lądowania nie zatrzymał się na pasie startowym londyńskiego lotniska Heathrow. Podczas manewrów pilota złożyły się koła oraz odpadła część skrzydła. Kilkunastu pasażerów zostało rannych. Wszyscy musieli opuścić maszynę za pomocą trapu ratunkowego. Policja stwierdziła, że incydent nie miał żadnego związku z terroryzmem.

■ Władze niemieckie wysłały 16-letniego przestępcę na Syberię, aby tam nauczył się życia – poinformowała prasa niemiecka. Służby socjalne uznały, że tak będzie taniej i lepiej dla procesu jego resocjalizacji.

■ Lekarze w praskim szpitalu Na Homolce jako pierwsi w RC usunęli 53-letniemu choremu żołądek, posługując się unikatowym systemem robotów da Vinci.

■ Funkcjonariusze Guardia Civil aresztowali w Barcelonie 14 osób podejrzanych o związki z radykalnym terroryzmem islamskim. Informację o podejrzanych pochodziły od hiszpańskiego wywiadu.

■ Ponad 10 tys. nauczycieli demonstrowało w Warszawie, domagając się podwyżek płac.

■ Były prezydent RC, Václav Havel, trafił do szpitala z zaburzeniami rytmu serca.

■ Kancelaria prezydenta RP zarzuciła premierowi Donaldowi Tuskowi, że powołanie przez niego szefów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Służby Wywiadu Wojskowego bez opinii prezydenta nie jest wprawdzie złamaniem prawa, lecz z pewnością naruszeniem obyczaju politycznego.

(M. B.)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Fot. M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Nowo otwarte biuro rekrutacyjne pracowników „Hyundaia" już rano przyjmowało pierwsze zgłoszenia do pracy. Przy ladzie stoją prezydent zakładów Kim-Eok-Jo i hetman województwa morawsko-śląskiego Evžen Tošenovský oraz tłumaczka.

W BIURZE REKRTUTACJI PRACOWNIKÓW »HYUNDAI«

Wolne miejsca czekają

OSTRAWA (mro) – Aż 1600 osób ze znajomością języka czeskiego lub angielskiego może dostać w tym roku pracę w zakładach Hyundai. W tym celu otwarto wczoraj w wieżowcu ČSAD koło Centralnego Dworca Autobusowego w Ostrawie biuro rekrutacyjne. Codziennie w godz. 8 – 17 w biurze czekają oferty pracy w fabryce, która chce się stać – *najlepszym zakładem pracy w regionie* – jak podczas konferencji prasowej powiedział prezes Hyundai **Kim-Eok-Jo**.

Każdy chętny musi wypełnić formularz rejestracyjny i zostanie umówiony na spotkanie testujące jego zdolności psychotechniczne, a przede wszystkim technicznego myślenia, odporności na stres i zręczności – ogółem dwie godziny sprawdzianów zakończone pogawędką z pracownikiem działu kadr. Jak zapewnia **Jaromír Radkovský**, dyrektor generalny działu kadr, do tej pory w Hyundai zatrudniani są przeważnie Czesi z regionu. – *Nie mamy żadnego Polaka, Węgra, czy Ukraińca* – mówi.

Testy przewidziane są tylko dla robotników, nie zaś dla kandydatów na stanowiska techniczne. Firma oferuje zarobki bardziej niż ponadstandardowe w regionie, przy czym każda z poszczególnych fabryk Hyundai prowadzić będzie swoją własną politykę płacową. Obecnie trwa rekrutacja pracowników do hali skrzyni biegów. Przypomnijmy, że firma chce docelowo zatrudnić 3 tys. osób.

Karmniki w ZOO

OSTRAWA (mro) – Na ptaki, które nie odleciały na zimę do ciepłych krajów czeka w ostrawskim zoo pomoc. Pracownicy ogrodu zoologicznego zamontowali wzdłuż głównej alei 7 karmników. Zwiedzający mogą za symboliczną kwotę zakupić przy kasach karmę dla ptaków i wysypać ją w ptasich „stołówkach". Kierownictwo ogrodu nie ma nic przeciwko temu, by zwiedzający przynosili karmę także ze sobą, najlepiej ziarna słonecznika lub zboża, ewentualnie łój.

moim zdaniem

DANUTY CHLUP

Kobiety górą

Wpadło mi do ręki pismo dla kobiet z ciekawym felietonem znanego czeskiego dziennikarza Josefa Klímy. Stara się w nim uświadomić czytelniczkom to, że emancypacja kobiet nie jest dla mężczyzn żadną tragedią, a nawet przeciwnie – zdejmuje z ich barków wiele obowiązków i zwalnia ich z części odpowiedzialności. – *Z radością kwituję fakt, że przybywa pań, które dumne są z tego, że nie potrzebują naszego portfela* – pisze m.in. felietonista. – *Zawsze byłem za tym, by kobiety zarabiały nie tylko tyle, ile mężczyźni, ale nawet więcej.*

A już najbardziej rozbawił dziennikarza pojawiający się w prasie pogląd, że panowie powinni zacząć się bać, ponieważ panie potrafią wszystko to, co mężczyźni, i na dodatek urodzić dziecko. Wynika z tego, że kiedy specjalna ustawa umożliwi sztuczne zapładnianie niezamężnych kobiet, mężczyźni będą już zupełnie do niczego. Klíma pisze, że wiadomość ta wcale go nie przestraszyła, a – jeżeli ma być szczery – to go nawet ucieszyła. Ja zaś dodam od siebie, że mnie jego pogląd wcale nie zaskakuje. Od dawna jestem przekonana, że wielu mężczyzn myśli podobnie – cieszą się, że dzięki antykoncepcji oraz możliwości legalnego przerywania ciąży nie muszą być odpowiedzialni za następstwa igraszek łóżkowych. To partnerka jest odpowiedzialna. I kto tu właściwie wygrywa?

Ale, drogie panie, jeden atut został w naszych rękach. Według statystyk nasze szanse na dożycie setnej rocznicy urodzin są aż czterokrotnie wyższe niż u płci odmiennej. Przysłowie mówi, że ten się śmieje, kto się śmieje ostatni. Zobaczymy więc, kto się będzie śmiał, zdmuchując z tortu sto świeczek...

chlupova@glosludu.cz

FOTOGRAFICY Z NOWYM PREZESEM

Chcą wciągnąć młodych

CZ. CIESZYN (kor) – Na piątym walnym zebraniu zeszli się w ub. piątek w siedzibie Kongresu Polaków członkowie Zaolziańskiego Towarzystwa Fotograficznego. Celem spotkania były wybory nowych władz organizacji oraz omówienie planu pracy na rok 2008.

Członkami nowego Zarządu ZTF będą w kolejnej kadencji: **Marek Santarius**, **Adam Szop** i **Marian Siedlaczek**. Ten ostatni zastąpi dotychczasowego prezesa, **Kazimierza Brannego**. Komisja Rewizyjna pracować będzie w składzie: **Bogdan Krzywoń** i **Radomir Krygiel**.

Ponownie najważniejszą imprezą ZTF będzie w tym roku jesienny plener „Beskidy 2008". – *Dokładny termin i miejsce jeszcze ustalimy* – powiedział „GL" A. Szop. – *Oprócz tego będziemy co miesiąc organizować spotkania w różnych miejscowościach Zaolzia, na których chcielibyśmy wciągnąć do pracy w Towarzystwie młodych zaolziańskich fotografików.*

Pomaga Unia

KARWINA (ep) – W 2008 roku miasto planuje realizację szeregu inwestycji – od remontu boiska piłki nożnej, przez odnowę stajni Larischa, aż po budowę nowego zbiornika kanalizacyjnego. Budowa zbiornika już ruszyła, potrwa do 2009 roku, a część kosztów pokryje Unia Europejska. Ratusz stara się pozyskiwać dotacje na różne inwestycje, które finansowo wspiera także województwo morawsko-śląskie. Z kolei za rozszerzenie strefy przemysłowej Nowe Pole częściowo zapłaci CzechInvest. Dzięki pieniądzom z Unii miasto np. remontuje przedszkola, w tym roku planowane są również remonty budynków szkół, zwłaszcza modernizacja pod kątem oszczędności energii. Dzięki funduszom norweskim remontu doczekają się również żłobki. W planie jest także pozyskanie pieniędzy na modernizację komunikacji miejskiej, zwłaszcza w Karwinie Frysztacie.

»Trzej Królowie« podliczają

Dokończenie ze str. 1

Jak powiedział „GL" koordynator diecezjalnej kwesty **Marek Schneider,** 65 proc. zostaje w oddziałach „Caritas", z 15 proc. finansowane są projekty diecezji, a 10 proc. jest przeznaczone na humanitarną pomoc zagraniczną, 5 proc. na potrzeby sekretariatu, a 5 proc. na wydatki związane z organizacją kwesty. Ofiarowane środki będą użyte do wsparcia osób w sytuacjach kryzysowych, pomocy osobom starszym, rozbudowy warsztatów dla niepełnosprawnych. Np. w Trzyńcu, gdzie kwesta wypadła nadspodziewanie dobrze, środki pomogą kobietom w ciąży, pozostającym w dramatycznej sytuacji życiowej w zorganizowaniu poradni prawniczej oraz biura „Caritas". Jest także brane pod uwagę utworzenie mobilnego hospicjum. W Boguminie datki zasilą B-centrum (dla bezdomnych) i tworzenie stref relaksu dla osób wymagających całodziennej opieki, w Cz. Cieszynie pomoc skoncentruje się na dokończeniu rekonstrukcji domu spokojnej starości. W Jabłonkowie zostanie dofinansowana opieka całodzienna nad ludźmi ułomnymi i schorowanymi, a we Frydku-Mistku zaplanowano wsparcie poradni dla ludzi z psychozami oraz dla mniejszości etnicznych. Datki z „Trzech Króli" zasilą także regionalne hospicjum św. Łukasza w Ostrawie Wyszkowicach.

Na dzień dzisiejszy 1966 kwestujących w diecezji grup uzbierało ponad 5,5 mln kc, dokładny wynik tegorocznej kwesty znany będzie pod koniec bm. W ub. roku było to ponad 9 mln kc.

ciekawostki

Ale pióro

Właśnie powstało pióro, które potrafi zarejestrować emocje piszącego i przelać je na papier. Pisak, wyposażony w zestaw czujników, elektroniczny czip i mały silniczek, wyprodukowała firma Philips. Pióro jest w stanie zapisywać emocje piszącego nim człowieka. Wyposażono je w zestaw czujników rejestrujących tętno, ciśnienie krwi, temperaturę i siłę nacisku palców. Wbudowany czip przetwarza zgromadzone informacje i na ich podstawie wysyła polecenia do małego silniczka, zdolnego do zmiany kształtu stalówki i barwy atramentu. Dzięki tym rozwiązaniom jesteśmy w stanie śledzić emocje piszącego. Przedstawiciel firmy Philips powiedział, że nowy wynalazek całkowicie zmieni sposób, w jaki używane są obecnie pióra. Dzięki temu wynalazkowi będzie można poznać, czy podpisywaliśmy się z entuzjazmem, czy z obawą. Zapisanie emocji towarzyszących podpisaniu ważnych dokumentów może okazać się ważne z historycznego punktu widzenia. Na szczęście urządzenie można wyłączyć.

Pogoń za bykiem

Pościgi na autostradach to specjalność amerykańskich policjantów. Potrafią złapać niemal każdego drogowego pirata. Niestety nie udało im się schwytać galopującego autostradą byka. Zwierzak na kilka godzin zablokował ruch na autostradzie niedaleko Twin Cities w stanie Minnesota. Policja była bezradna. Każda próba schwytania zwierzęcia kończyła się fiaskiem. Byk wydostał się z pastwiska, przeskoczył trzy zagrody i wybiegł na drogę międzystanową numer 4-94. Zdarzenie nagrała kamera monitoringu drogowego. Byk najpierw zaatakował jadącą obok niego ciężarówkę, a kiedy jeden z policjantów próbował go zatrzymać, zaatakował go rogami. Zanim policjanci wymyślili sposób na schwytanie zwierzęcia, byk postanowił „zjechać" z drogi międzystanowej na podrzędną trasę. Tam dosięgły go policyjne kule. Funkcjonariusze powiedzieli, że zastrzelenie zwierzęcia było konieczne dla „zapewnienia bezpieczeństwa publicznego".

Jožin po polsku

Czeski piosenkarz i satyryk Ivan Mládek, który nieoczekiwanie dzięki Internetowi zyskał w ciągu kilku ostatnich dni niesłychaną popularność w Polsce, rozważa nagranie piosenki „Jožin z bažin" po polsku. Piosenkarz otrzymał informację, że jakiś Polak umieścił w polskim Internecie nagranie czeskiej telewizji z ową piosenką i dodał do niej polskie podpisy. Wybuchło wokół tego jakieś nierzeczywiste medialne i ogólne szaleństwo. – *Spotkamy się więc z przedstawicielem wydawnictwa B.M.S., w którym wydałem swoją ostatnią płytę i poważnie będziemy zastanawiać się nad nagraniem piosenki „Jožin z bažin" po polsku* – podkreślił Mládek. Klip Mládka w ciągu niecałych pięciu dni obejrzało w Polsce kilkaset tysięcy użytkowników Internetu. „Jožin z bažin" , czyli „Józka z bagien" zaczęto już przerabiać na wersję dyskotekową i dzwonki do telefonów komórkowych.

FOLKLOR I TRADYCJA TO NAJPIĘKNIEJSZA PŁASZCZYZNA WSPÓŁPRACY

Refleksje po Schengen

Kiedy końcem grudnia na cieszyńskim Moście Przyjaźni zebrały się tłumy ludzi z obu stron granicznej rzeki, by uczcić zniesienie kontroli granicznej, wszyscy mówili zgodnie: to przełomowe wydarzenie. Wreszcie naszego regionu nie dzieli granica. Czy cieszynianie będą umieli to wykorzystać? Przecież nic dwa razy się nie zdarza, a przez lata historycznych zawirowań zmieniała się nie tylko sytuacja, ale i ludzie. O praktycznym wykorzystaniu okazji do spotkań i współpracy z „drugą stroną" wiele może powiedzieć Józef Swakoń. Działacz społeczny, prezes Koła nr 6 Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, realizuje tę współpracę nie tylko na płaszczyźnie kulturalnej, ale i... gospodarczej – jego firma budowlana działa bowiem po dwóch stronach Olzy.

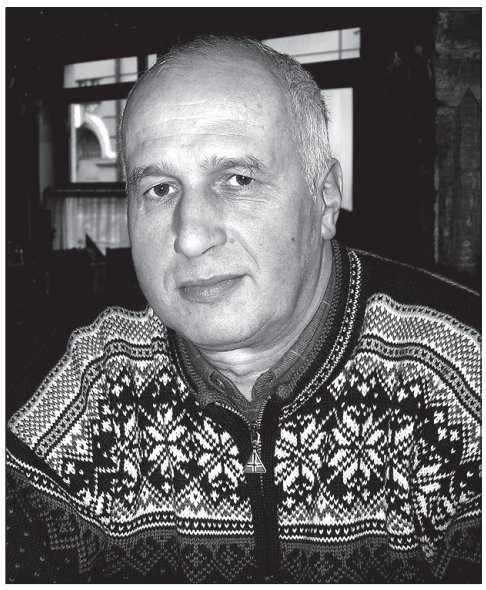

Józef Swakoń

Macierz Ziemi Cieszyńskiej, istniejąca już przecież ponad sto lat, pamięta ważne, historyczne przemiany. Właśnie z ich powodu zmieniały się priorytety i cele organizacji. Jakie są one dzisiaj?

Macierz Ziemi Cieszyńskiej jest organizacją bardzo starą; założona w 1885 r. przez działaczy polskich w ówczesnej Galicji pod nazwą Macierz Szkolna dla Księstwa Cieszyńskiego. Od tego czasu działała na terenie Śląska Cieszyńskiego, a głównym jej programem było krzewienie oświaty polskiej – zakładanie szkół polskich, przedszkoli, burs i bibliotek w ówczesnej monarchii austro-węgierskiej. Po powstaniu państwa polskiego i państwa czechosłowackiego obie części Śląska Cieszyńskiego znalazły się w innej sytuacji politycznej. Macierz po polskiej stronie cieszyła się wolnością, więc ten cel statutowy, dla którego pierwotnie została utworzona, został w jakiś sposób zaniechany. Od tego czasu działała tu jako Macierz Ziemi Cieszyńskiej. Natomiast w Czechosłowacji istniała jako Macierz Szkolna. Obecnie Macierz Ziemi Cieszyńskiej jest towarzystwem miłośników regionu. Zorganizowana jest w 24 kołach i stara się pielęgnować cieszyńskie tradycje regionalne.

Koło nr 6 Macierzy Ziemi Cieszyńskiej obchodziło w ubiegłym miesiącu jubileusz 5-lecia swojego istnienia. Proszę powiedzieć coś o jego powstaniu i działalności.

Nasze Koło zostało założone 5 lat temu, w wieczór andrzejkowy. Na zebraniu spotkała się grupa towarzyska, która interesowała się naszym folklorem. Chcieliśmy się w jakiś sposób zinstytucjonalizować, więc zaproponowałem nadanie temu trwałych więzi w postaci Koła MZC. Kiedy powstało, musieliśmy określić, czym naprawdę chcemy się zająć. Głównym celem, jak sobie postanowiliśmy, jest kultywowanie tradycji regionalnych Śląska Cieszyńskiego, tradycji stroju regionalnego oraz promowanie twórców kultury, którzy w jakiś szczególny sposób zajmują się tradycją i historią Śląska Cieszyńskiego. Jako Koło organizujemy Bal Cieszyński, Przegląd Kapel Karpackich, Dzień tradycji i Stroju Regionalnego oraz Wieczór Ondraszkowy, na którym przyznajemy nagrody ludziom zasłużonym dla kultury Śląska Cieszyńskiego.

Laureatami nagród Ondraszka niejednokrotnie byli także Polacy z Zaolzia.

Przez te kilkadziesiąt lat, kiedy granice były szczelne, zostało zerwanych wiele kontaktów, rozluźniły się więzi rodzinne, a wizyta po tamtej stronie Olzy zawsze była jednak wyprawą za granicę. Nie docierała do nas prasa zaolziańska, niewiele wiedzieliśmy na temat życia kulturalnego Zaolzia. Wiedzieliśmy jednak o jednej rzeczy: że takiego nacisku, jaki się kładzie w szkołach polskich i w środowisku polskim na Zaolziu na kultywowanie folkloru, po naszej stronie nie ma. Teraz jest okazja, żeby poprzez stowarzyszenia, takie jak np. MZC czy PZKO, ludzie kultywujący tradycję i kulturę polską na Śląsku Cieszyńskim mogli się spotykać i w ten sposób odbudowywać więzi.

W czasie ubiegłorocznego Wieczoru Ondraszkowego, który odbywał się tuż przed naszym wejściem do strefy Schengen, wielokrotnie mówiło się o konieczności i chęciach ściślejszej współpracy organizacji z dwóch brzegów Olzy. Jak ta współpraca teraz wygląda?

Przykładowo: od dwóch lat nasze Koło organizuje wspólnie z PZKO Dzień Tradycji i Stroju Regionalnego. Zapraszamy zespoły folklorystyczne z obu stron Olzy, a spotykamy się w stolicy Księstwa Cieszyńskiego – w Cieszynie. Na razie odbywa się to po naszej stronie, ale spodziewam się, że z biegiem czasu będziemy to robić wymiennie: raz w Cieszynie, raz w Czeskim Cieszynie. Myślę, że z chwilą znoszenia tych wszystkich barier współpraca będzie się rozwijała na wszystkich możliwych płaszczyznach, także na płaszczyźnie gospodarczej. Sam jestem tego przykładem, bo z moją firmą budowlaną wykonuję bardzo dużo usług właśnie po czeskiej stronie. Współpracuję też z firmami czeskimi, nie mamy problemów we wzajemnym porozumieniu się czy rozliczaniu. Wiem, że szereg firm polskich także to robi, a korzystają na tym obie części Śląska Cieszyńskiego. W zakresie gospodarczym mamy sobie wzajemnie wiele do zaoferowania. Spora część mieszkańców polskiej części regionu będzie szukała zatrudnienia właśnie tu, na Zaolziu, już teraz jest to widoczne. Na nowo powstaną związki, więzi transgraniczne, powinniśmy tylko umieć z tego skorzystać.

Widoczne jest, że Polacy zza Olzy nadal mało wiedzą o Zaolziu i o mieszkających tu Polakach.

Niestety tak. To właśnie skutek granicy i ścisłej kontroli przez kilkadziesiąt lat. Mieliśmy przecież utrudnione kontakty. Nie mieliśmy możliwości poznania Śląska Cieszyńskiego po tamtej stronie. Kiedy rozpoczął tu pracę mój syn ze swoją firmą, po jakimś czasie i ja zacząłem odkrywać czeską stronę. Przeżywałem wtedy fascynację każdym miejscem, każdą miejscowością, było to zauroczenie pięknymi zakątkami cieszyńskiej ziemi, która była tak blisko, a jednocześnie daleko. Poprzez konieczność dotarcia do klientów, dla których wykonywaliśmy usługi, jeżdżąc po tym terenie, zatrzymywałem się przy wszystkich krzyżach przydrożnych, na cmentarzach, przy wszystkich tych miejscach, gdzie był jakiś ewidentny znak polskości... Osobny rozdział to moje rozmowy z mieszkańcami miejscowości, do których docieraliśmy z usługami.

A skąd fascynacja folklorem?

Kiedy po raz pierwszy pojechałem na Bal Gorolski, a było to jakieś 10 lat temu, byłem zauroczony. Wydawało mi się, że cofnąłem się sto lat wstecz, sala wypełniona była zespołami, ludzie ubrani byli w stroje ludowe, a kiedy to wszystko zaczęło wirować, tańczyć, pialiśmy z zachwytu. Potem długo dochodziłem do siebie – to było coś tak pięknego. Ten żywy folklor tak mnie zainteresował, że teraz staram się działać na tym samym polu. Chcę wspomnieć jeszcze o jednej rzeczy, która też mnie tu fascynuje. Kiedy byłem dzieckiem, mówiłem gwarą, co oczywiście było w szkole tępione. W domu też tak mówiliśmy, zwłaszcza, że tata pracował po wojnie w Hucie Trzynieckiej, gdzie mówiono gwarą. Jednak lata szkoły zrobiły swoje i od tej gwary odszedłem. Kiedy granice stały się mniej szczelne, często chodziliśmy po górach. W schroniskach górskich spotykałem Zaolzian, którzy mówili gwarą śląską – ja wtedy tylko nasłuchiwałem, bo u nas się tak kiedyś mówiło, to był nasz język. Dlatego bardzo mi się podoba to, co powiedział na Balu Gorolskim Andrzej Niedoba: *My się nie przebieramy w stroje, my się w nie ubieramy, bo to jest nasze*. My powinniśmy robić wszystko, żeby to zachować. To jest naprawdę dalekowzroczne myślenie. To, czego dokonali Polacy na Zaolziu m.in. w kołach PZKO, w jakiś sposób będziemy musieli dokonać my – Polacy, Czesi, Słowacy – na arenie całych naszych krajów. Bo jesteśmy w 380-milionowej Europie i w obliczu globalizacji musimy się czymś odróżniać. Jeżeli będziemy chcieli zachować swoją odrębność, żeby coś wnieść do Europy, to właśnie między innymi przez folklor.

Jednak Zaolzianie muszą walczyć nie tylko o swoją tożsamość regionalną, ale przede wszystkim o narodową, zwłaszcza że w czesko-polskim społeczeństwie nie mają monopolu ani na kulturę ludową, ani na gwarę.

Trzeba umieć zawierać kompromisy z tą rzeczywistością, jaką się zastaje. Polacy, Czesi, Ślązacy – wszyscy należą do Śląska Cieszyńskiego, a gwara powinna być tym czynnikiem, który nas zawsze będzie jednoczył. W sensie administracyjnym i politycznym nie wywrócimy tego porządku, który jest. Powinniśmy go zaakceptować. Powinniśmy nauczyć się żyć obok siebie i korzystać z doświadczeń obu narodów. Ogromną rolę do spełnienia mają tutaj właśnie Polacy z Zaolzia, którzy mogą i potrafią pełnić rolę pomostu łączącego naród polski i czeski. To, co głosi reklama polskich szkół na łamach „Głosu Ludu": *Tyle razy jesteś człowiekiem, ile znasz języków*, jest wielką prawdą. Po polskiej stronie już są czynione działania, by uczyć w szkole języka czeskiego. A folklorem i tradycją możemy się szczycić razem i to jest ta najpiękniejsza płaszczyzna współpracy.

Historia sprawiła nam psikusa – dziś znów po wielu latach Śląska Cieszyńskiego nie dzieli widoczna granica. Będziemy umieli to wykorzystać?

My na Śląsku Cieszyńskim możemy się cieszyć ze zniesienia kontroli granicznej podwójnie. Pytanie jest, czy się nie zatracimy? Kiedy byłem na uroczystości wręczenia nagród „Tacy jesteśmy", które skądinąd bardzo mi się podobało i było świetnie zorganizowane, zaszokowała mnie wypowiedź jednego młodego człowieka z zespołu Charlie Straight, który tak się określił: *Jak państwo zauważyliście, śpiewamy po angielsku, choć nie jesteśmy Anglikami, mówimy po polsku, choć nie jesteśmy Polakami, nie do końca jesteśmy też Czechami, ale po prostu my tacy jesteśmy*... Pomyślałem wówczas, czy kosmopolityzm tego młodego człowieka jest szansą, czy też zagrożeniem dla integrującej się 380-milionowej Europy. Czy jesteśmy gotowi, a mam na myśli zarówno Polaków oraz Czechów, zapłacić tę cenę w imię budowy społeczeństwa złożonego z Europejczyków bez tożsamości narodowej i przystać na taką europeizację młodego pokolenia?

Dziękuję za rozmowę

ELŻBIETA PRZYCZKO

Zdjęcia: ELŻBIETA PRZYCZKO

Józef Swakoń z laureatami tegorocznej nagrody Ondraszka.

Woldboya

FELIETON WŁADYSŁAWA SIKORY

Psie wino 42

Przed tygodniem poczta podrzuciła nam egzemplarze praskiego pisma poetyckiego: „Psí víno" (Praga 9) z tomikiem wierszy Petra Prokůpka: „Make-up pod nehty" oraz z zapowiedzią – propozycją Adolfa Louba: „Úvahy i se zraňujícími přesahy". Nr 42/2007 „Psiego wina" zawiera też dziesięć wierszy syna Jacka z jego książki: „Za późno na wiosnę – Příliš pozdě na jaro" (Tow. Avion 2007) opublikowanych pod tytułem: „Pozdě na jaro" (zaistniał spór z tłumaczem L. Martinkiem o te czeskie tytuły).

Zaciekawić może w numerze nie tyle opowiadanie, co esej Milana Kozelki: „Egoniášovo proroctví" o kondycji poezji dzisiaj oraz wywiad z nim przeprowadzony przez Radima Kopáča: „Syn několika otců" na temat odnajdywania anonimowości po Karlowych Warach i Ołomuńcu w Pradze. Zaciekawiają też przekłady Milana Hrabala z poezji serbołużyckiej (m.in. Kito Lorenc, Beno Budar, Benedikt Dyrlich, Tomasz Nawka), a także nazwiska polskie: Tomasz Różycki (1970) z Opola, Tadeusz Borowski (1922–1951) w przekładach Norberta Holuba.

Na swój sposób niepokoją oryginalne i prowokujące zdjęcia z satyrycznymi podpisami; pod sarkofagiem Jana Pawła II np. znajdujemy tekst, że burzliwe sny erotyczne wpływają na niezdecydowane poglądy na temat poronienia, antykoncepcji oraz ślubów par homoseksualnych.

Praskie „czasopismo dla współczesnej poezji" w sumie „odkręca" wiele niedopowiedzeń na polu polityczno-kulturalnym w Czechach. Wspomniany Milan Kozelka na przykład uważa, że współczesny twórca nie ominie polityki, polityka zaś nie ominie twórcy. „Twórcy i sztuka nie stanowią państwowego majątku, państwo zaś nie jest dojną krową...". Ano, różnie to jest. Pozostaje faktem, iż kulturę drąży teraz kryzys, który ma znamiona trwałe. Twórcy odchodzą, rezygnują. Czy jest to jakieś wyjście ? Nie sądzę. Za wiele też mamy ostatnio znawców przedmiotu. Mam na myśli tych samozwańczych, czyli tak zwanych znawców. To oni ostatnio chcieliby uporządkować publiczne zdanie na twórczym polu. W sumie krzywdzą i zaciemniają sprawy.

Życzymy „Psiemu winu" powodzenia i szczęśliwej ręki w kwestii porządkowania spraw poetyckich w kraju. Czas najwyższy, aby twórcze klimaty u nas się wyjaśniły i rozpogodziły.

grosz do grosza

Drożeje niemal wszystko

Ceny wielu artykułów i usług poszybowały w górę już pod koniec ubiegłego roku. W grudniu inflacja osiągnęła 5 proc. W tym roku analitycy oczekują, że mogłaby ona przekroczyć 6 procent – z tym, że miałoby do tego dojść już w pierwszym kwartale. Inflację będzie napędzać przede wszystkim wyższa stawka podatku od wartości dodanej (VAT, czyli u nas DPH) a także wzrost cen energii elektrycznej i gazu oraz benzyny. Równocześnie pracownicy, zarówno w firmach prywatnych jak i w sferze budżetowej, będą się zapewne domagać wyższych płac. Zaś wyższe koszty, z którymi muszą liczyć się w tym roku wszystkie firmy, przełożą się znów na wyższe ceny ich produktów...

Niższa stawka VAT

Preferencyjny (ale wyższy niż w ub. roku) podatek dotyczy głównie następujących artykułów i usług:

- żywność, napoje bezalkoholowe, zwierzęta, rośliny
- budownictwo mieszkaniowe i usługi budowlane – wyłącznie jednak wtedy, jeżeli mamy do czynienia z budownictwem tzw. społecznym
- rekonstrukcje i adaptacje nieruchomości w celach mieszkaniowych
- gorąca woda wraz z jej transportem do użytkownika
- imprezy kulturalne i sportowe
- noclegi, zakwaterowanie
- książki, gazety, czasopisma
- produkcja wody, jej uzdatnianie i transport
- komunikacja masowa
- odprowadzanie ścieków, oczyszczanie miast
- pomoce medyczne i środki higieny

Jeżeli chcemy budować mieszkanie czy dom rodzinny, niższa, preferencyjna stawka VAT dotyczy nas tylko wtedy, gdy nasz lokal mieści się w definicji tzw. budownictwa społecznego. Pod tym pojęciem należy rozumieć mieszkanie, którego łączna powierzchnia użytkowa nie przekroczy 120 m kw. Do tej powierzchni wlicza się powierzchnię lokali mieszkalnych wraz z całym zapleczem. Dom rodzinny spełniający definicję budownictwa społecznego nie może mieć powierzchni użytkowej większej niż 350 m kw. Dom mieszkalny mieszczący się w kategorii budownictwa społecznego to taki, w którym będą wyłącznie mieszkania odpowiadające definicji mieszkań społecznych. Jeżeli w jakimś domu mieszkania sprzedawane będą osobno, to każde mieszkanie ocenić należy pod tym kątem indywidualnie. Taka, dość szeroka definicja budownictwa społecznego (mieszkania, domu rodzinnego, domu mieszkalnego) sprawia, że mieści się u nas w tej kategorii ok. 90 proc. nieruchomości przeznaczonych do mieszkania. W RC bowiem przeciętna powierzchnia użytkowa nowego mieszkania wynosi 105 m kw., przy czym w domach rodzinnych – 152 m kw., zaś w domach mieszalnych – 67 m kw.

Ceny żywności

w listopadzie i grudniu gwałtownie poszły w górę, potem trochę spadły. Chleb podrożał średnio o 23,5 proc., mleko o ponad 35 proc., masło o ponad 45 proc., mąka nawet o połowę. W tym roku tak dramatycznych podwyżek cen żywności na szczęście analitycy nie każą się spodziewać, inna sprawa, że już teraz ludziom o niższych dochodach z wielkim trudem przychodzi wiązać koniec z końcem. Co prawda tu i tam niektóre artykuły potaniały, ćwiartkę masła znów można przy odrobinie szczęścia kupić za 28 koron, a nie jak przed świętami – za 45 kc, niemniej czasy taniej żywności prawdopodobnie są już nieodwołalnie za nami. Tym bardziej, że swoje zrobi na pewno wzrost stawki VAT, choć walka o konsumenta, jaką toczą pomiędzy sobą duże sieci handlowe, pozwala sądzić, że akurat z tego powodu ceny wielu towarów w supermarketach zmienią się minimalnie albo wcale.

Na mieszkanie, gaz, prąd

też wydamy w tym roku znacznie więcej, aniżeli w roku ubiegłym. Rosną ceny czynszów regulowanych, rosną ceny wody i usług związanych z ogrzewaniem czy odprowadzaniem ścieków. Lokatorzy, którzy mieszkają w mieszkaniach z regulowanym czynszem, zapłacą w tym roku średnio o 25 proc. więcej. Konkretne ceny najmu różnią się jednak znacznie w zależności od regionów, lokalizacji, standardów mieszkania, itp. Stąd są miasta i gminy, gdzie regulowany czynsz podniósł się o ponad 25 proc., są takie, gdzie podwyżki były minimalne. Gaz dla gospodarstw domowych podrożał od nowego roku przeciętnie o 7,7 proc., z tym, że klienci północnomorawskiej spółki gazowniczej (Severomoravská plynárenská) za gaz zapłacą aż o 8,9 proc. więcej. Jeżeli ogrzewamy mieszkanie czy dom gazem, nie płacimy podatku ekologicznego. Cena energii elektrycznej wzrosła od 1 stycznia o ok. 8 – 10 proc. Cena wody i odprowadzania ścieków jest wyższa o 15 – 20 proc.

Drożeje ponadto komunikacja miejska, więcej płacimy za przejazdy pociągami czy autobusami. Głębiej do kieszeni będą sięgać palacze tytoniu.

To na pewno nie wszystkie produkty i usługi, za które w tym roku zapłacimy więcej. Nasuwa się w związku z tym pytanie, czy jest w ogóle coś, co w najbliższym czasie potanieje? Należy się obawiać, że lista w tym wypadku będzie niezwykle krótka. Być może w dalszym ciągu będą spadać ceny sprzętu elektronicznego i niektórych innych towarów z importu, przede wszystkim w związku z rosnącym kursem korony wobec dolara czy euro, a także w efekcie dużej konkurencji na rynku. Potanieje też doręczanie przesyłek pocztowych za granicę, do krajów Unii Europejskiej, zarazem jednak Poczta Czeska podniosła – i to znacznie – ceny wielu innych swoich usług. Na przykład za doręczenie zwykłego listu zapłacimy obecnie 10 koron, o 2,50 więcej niż w roku ubiegłym. **(h)**

KOBIETY MAJĄ CZTEROKROTNIE WIĘKSZĄ SZANSĘ NA DŁUGOWIECZNOŚĆ

Sto lat! (Albo i więcej)

Kto z nas traktuje poważnie życzenia „stu lat", które składają nam nasi bliscy z okazji urodzin? – *A co bym tu tak długo „straszył"?* – pytamy najczęściej ze śmiechem. Tymczasem stulatkowie nie są aż taką rzadkością, jak nam się wydaje. Wraz z rosnącą średnią lat życia przybywa również osób stuletnich, a nawet starszych.

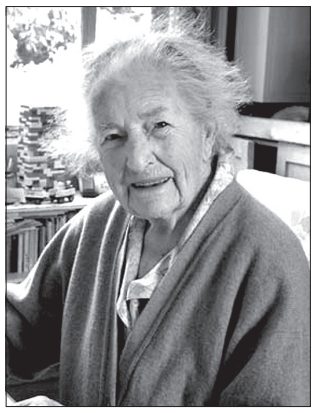

Z danych (na dzień 31 grudnia 2006 roku), które udostępnił naszej gazecie **Jan Dehner** z wydziału analiz regionalnych Czeskiego Urzędu Statystycznego w Ostrawie, wynika, że w województwie morawsko-śląskim żyło ich 40, zaś w całym kraju – aż 440. (Ubiegłorocznymi danymi będzie CUS dysponował dopiero w kwietniu). Osób powyżej 95. roku życia było jeszcze znacznie więcej – w naszym województwie 607, w całej RC 5896.

Analizując dane w poszczególnych regionach, jak i w całej RC, można stwierdzić, że mniej więcej czterokrotnie większą szansę na długowieczność mają kobiety. Natomiast z porównania liczb z 2006 r. ze starszymi danymi jasno widać, że osób sędziwych (powyżej 95 lat) od początku lat 90. przybyło w naszym województwie aż trzykrotnie. Sięgając w przeszłość jeszcze głębiej, widzimy, że w ostatnich 50 latach zwiększyła się w ramach całej RC trzykrotnie liczba osób w szeroko pojętej kategorii najstarszych mieszkańców (od 85 lat wzwyż). Podczas gdy w 1955 r. tworzyli oni 0,33 proc. ludności dzisiejszej RC, w 50 lat później (w 2005 r.) ich liczba zbliżyła się do 1 procenta.

100-latki wśród nas

W których z zaolziańskich miejscowości żyją 100-latkowie? Między innymi w Cz. Cieszynie (1 mężczyzna, który w br. skończy 104 lata i 1 kobieta, która obchodzić będzie okrągły, bo setny jubileusz, oraz 3 osoby 99-letnie), w Bystrzycy (103-letnia pani), w Trzyńcu (po jednej osobie obu płci w wieku 103 lat oraz jedna 100-letnia kobieta), Hawierzowie (2 panie w wieku 100 i 101 lat), Karwinie (2 panie w wieku 103 i 101 lat oraz jeden 100-letni pan), Piotrowicach (100-letnia pani) i Stonawie (101-letnia). Pracownica stonawskiego Urzędu Stanu Cywilnego, **Krystyna Kupka** podała, że w gminie żyje ponadto 6 pań w przedziale wiekowym od 90 do 98 lat.

Rosnąca liczba osób w podeszłym wieku oznacza dla miast i gmin konieczność poszerzania lub budowania nowych domów opieki społecznej. Czeski Cieszyn dysponuje niespełna 200 miejscami dla seniorów w dwóch placówkach miejskich, prócz tego mieszkańcy miasta znajdują opiekę w ośrodkach takich organizacji, jak: Diakonia Śląska, Slezská humanita, Caritas, Czeski Czerwony Krzyż. – *Miasto regularnie wspiera te ośrodki ze swego budżetu. Poza tym chcemy dobudować do Domu Seniora dalsze skrzydło, gdzie znaleźliby opiekę staruszkowie nieumiejący się już poruszać oraz osoby wymagające stałej opieki. Wszystko zależy jednak od pomocy państwa lub funduszy europejskich, ponieważ dla samego miasta są to zbyt duże koszty. Jest już jednak działka przeznaczona na ten cel* – mówi wiceburmistrz **Milan Pecka.**

Diagnoza: starość

Również służba zdrowia zaczyna uwzględniać rosnącą liczbę ludzi starych. W niektórych większych szpitalach powstają specjalne oddziały geriatrii. W Hawierzowie działa podobny oddział od kilku lat. Czym różni się opieka medyczna na oddziale geriatrii od opieki na innych oddziałach? Przecież na oddziale chorób wewnętrznych lub chirurgii też przeważają pacjenci w podeszłym wieku...

– *Geriatria różni się od innych dziedzin medycyny szerszym zasięgiem i kompleksowym podejściem do pacjenta, łączeniem problematyki medycznej z problematyką socjalną* – tłumaczy ordynator oddziału, **Milan Kaifosz**. – *Czynniki społeczne, takie jak samotność, znęcanie się rodziny nad seniorem lub ignorowanie go przez nią, śmierć partnera, strata zatrudnienia czy niskie emerytury – to wszystko nie tylko ma wpływ na stan zdrowia pacjenta, ale też powoduje zmiany w potrzebie opieki medycznej. Oznacza to potrzebę skoordynowanej zespołowej opieki interdyscyplinarnej – lekarskiej, pielęgniarskiej, rehabilitacyjnej i socjalnej. Pacjent geriatryczny różni się od chorego w wieku produkcyjnym przede wszystkim tym, że pogorszenie stanu jednego z układów (np. sercowo – naczyniowego) w sposób negatywny wpływa na pozostałe układy i w skrajnym wypadku może spowodować ogólną niewydolność organizmu. W starczym wieku zmienia się metabolizm i rozłożenie tkanki mięśniowej i tłuszczowej, co ma wpływ na farmakokinetykę lekarstw i zwiększa ryzyko ich ujemnych skutków ubocznych. Celem geriatrii jest więc przede wszystkim poprawa stanu zdrowia i przedłużenie życia seniorów, jak również podniesienie jakości ich życia.*

Kieliszek na zdrowie

Wróćmy jednak do staruszków, którym w stosunkowo dobrej kondycji udało się doczekać setnych urodzin. Czy istnieją jakieś wspólne uwarunkowania, którym zawdzięczają oni długowieczność? Niezaprzeczalną rolę odgrywają tu predyspozycje genetyczne. Z pewnością jednak nie bez wpływu jest również tryb życia, jaki prowadzili. **Marcela Madzia** mówi o swej babci, mieszkającej w Bystrzycy 103-letniej **Marii Peterek**: – *Jadła zawsze wszystko, co było, nie wymyślając, nie była też zupełną abstynentką – wypiła kieliszek „na zdrowie", ale też nie nadużywała alkoholu. Nie paliła. Jej rodzice mieli pole, więc pracowała w młodości na roli, później przez całe życie w ogrodzie koło domu.* Dodajmy, że życie staruszki nie obeszło się bez dramatycznych momentów – w czasie wojny znalazła się w obozie koncentracyjnym.

Podobny tryb życia – skromny, pracowity – prowadzili również inni stulatkowie. Nie trzymali żadnych specjalnych diet, co zresztą w czasach ich młodości było nie do pomyślenia, nie palili, alkohol pili w małych ilościach – jako „lekarstwo". W trudnych warunkach, nieraz w biedzie, wychowali po kilkoro dzieci. Choć są też wyjątki. **Anna Witoszek** ze Stonawy, która w ub. r. obchodziła 101. urodziny, jest bezdzietna i nigdy nie wyszła za mąż. – *Może właśnie dlatego dożyłam tylu lat* – żartowała przy okazji jubileuszu. Pani Anna nie tylko przez całe życie była panną, ale też nie piła w ogóle alkoholu. Nawet obchodząc w dobrej kondycji swe 101. urodziny, nie wypiła z gośćmi, którzy przybyli do niej z życzeniami, symbolicznej lampki szampana.

DANUTA CHLUP

Liczba mieszkańców powyżej 100 lat (stan na dzień 31. 12. 2006)

	kobiety	mężczyźni	ogółem
RC	353	87	440
woj. morawsko-śląskie	31	9	40
pow. Frydek-Mistek	7	2	9
pow. Karwina	8	2	10
pow. Ostrawa	7	0	7

Europejski kodeks walki z rakiem (2)

W sobotnim „GL" opublikowaliśmy „Europejski kodeks walki z rakiem", który opracowało ponad stu przedstawicieli nauk medycznych w ramach projektu sfinansowanego z programu Komisji Europejskiej „Europa przeciwko chorobom nowotworowym". Autorzy tego dokumentu wyszczególnili również zagrożenia dla osób palących tytoń. Z niektórymi z nich również warto się zapoznać.

Wielkie ryzyko, szczególnie wśród tych, którzy rozpoczynają palenie w wieku szkolnym: jeśli nie zaprzestaną palenia, około połowa umrze z tego powodu (ok. ¼ w wieku średnim i ok. ¼ w starszym). Ci, którzy umrą z powodu palenia tytoniu **w średnim wieku** (35-69 lat), tracą **20-25 lat** życia w stosunku do średniej życia osób niepalących. W UE palenie tytoniu jest najpoważniejszą przyczyną zgonów. U osób niepalących umieralność z powodu nowotworów spada powoli, **umieralność** z innych powodów spada szybko. Większość umierających z powodu palenia tytoniu nie pali bardzo dużo.

Rzucenie palenia opłaca się: jeśli przestaniesz palić, zanim zachorujesz na nowotwór złośliwy lub inną poważną chorobę, nawet jeżeli to zrobisz dopiero w średnim wieku, unikniesz w znacznym stopniu zwiększonego ryzyka śmierci z powodu palenia tytoniu; korzyści będą jeszcze większe, jeśli przestaniesz palić w młodym wieku.

Dym tytoniowy wydychany przez palaczy do otoczenia wymusza „bierne palenie" i niekorzystnie oddziałuje na oddychające nim osoby. Bierne palenie zwiększa ryzyko raka płuc, a także chorób serca i dróg oddechowych; ale jest szczególnie szkodliwe dla małych dzieci.

Palenie papierosów przez kobiety w ciąży zwiększa prawdopodobieństwo obumarcia płodu, małej masy urodzeniowej i późniejszego upośledzenia fizycznego i psychicznego rozwoju dziecka. Palenie tytoniu przy dziecku zwiększa u niego ryzyko zakażenia dróg oddechowych, rozwoju ciężkiej postaci astmy i nagłej śmierci niemowlęcia. **(s)**

Na stu ludzi umiejących czytać, zaledwie jeden umie myśleć.

John Ruskin

Nr 316

Memioła

DODATEK LITERACKO-ARTYSTYCZNY

Redakcja Kazimierz Kaszper ◆ Materiały prosimy przesyłać pod adresem „GL" lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ◆ *Numer zamknięto 21. 1. 2008*

Dobry człowiek, wspaniały artysta

15 stycznia minęła 10. rocznica śmierci **Wiesława Adama Bergera**, naszego najwybitniejszego prozaika, który swoją twórczością rozsadzał ciasne ramy tematyczne i artystyczne zaolziańskiego regionalizmu. Odszedł nieoczekiwanie w wieku niespełna 72 lat, zaledwie trzy miesiące po absolwowaniu z grupą zaolziańskich literatów historycznej podróży do miejsc swojej „francuskiej" młodości. Zwiedziliśmy wtedy m.in. Villard de Lans, gdzie w ostatnim roku II wojny światowej Adam kształcił się w Liceum im. Cypriana Kamila Norwida, jedynej polskiej szkole średniej w okupowanej Europie, prowadzonej przez jego wujka, prof. Ernesta Bergera, następnie Grenoble, Lyon i Saint-Etienne. Renata Putzlacher, która brała udział w tej eskapadzie, pierwsza zadbała o zachowanie jego pamięci, wystawiając w Galerii Na Strychu w Cz. Cieszynie przygotowany z artystami Sceny Polskiej rewelacyjny spektakl literacko-muzyczny *Księga o nieumieraniu, czyli Dzisiaj miałbym urodziny*. Było to w czerwcu 1998 r. Przedstawienie zgromadziło niespotykane już dziś, ogromne zastępy przyjaciół i miłośników talentu i osobowości Adama. Był bowiem nie tylko wybitnym artystą, ale i wspaniałym człowiekiem. Prawdziwie dobrym duchem zaolziańskiego środowiska literacko-artystycznego.

Nikomu nie wadził, nikomu nie wchodził w drogę. Wierzył, bo chciał wierzyć, że dobro, prawda, sprawiedliwość są wartościami, które na koniec zawsze odniosą zwycięstwo. Podobnie jak wyrastająca z tych wartości jego sztuka. Dlatego nie walczył o uznanie, nie upominał się o druk swoich kolejnych prac. Kto wie, czy gdyby zabrakło pod koniec lat 70. pasjonatów Zaolzia i twórczości Adama, w rodzaju Stanisława Gawora czy Tadeusza Nowaka z Krakowa, byłby on w stanie w ogóle zadebiutować. Jego *Świerszcze w głowie*, opublikowane w 1979 r. w krakowskim Wydawnictwie Literackim, stały się jednak bardziej objawieniem dla Polski niż dla nas. Tak jakby Zaolzie i jego ówczesne „elity", tak polityczne, jak artystyczne, nie były przygotowane do zaakceptowania „porozumieniowej", tolerancyjnej linii ideowej Adamowego pisarstwa, wyrastającej z osobistego doświadczenia oraz z wielekroć manifestowanego przeświadczenia o konieczności współdziałania Polaków i Czechów. Dopisywano mu różnych protoplastów, od Hrabala po Andrzejewskiego (miał rzekomo zrezygnować z interpunkcji pod wpływem lektury *Bram raju* tego ostatniego), co prowadziło w efekcie do obniżenia poprzeczki jego oryginalności i sprowadzenia go do poziomów epigońskich. Sam brałem w tym, niestety, udział, więc wiem, co mówię.

Tymczasem Berger był pierwszym, całkowicie niezależnym od układów i regionalistycznej ideologii twórcą. Byłbym napisał: „zaolziańskim", ale nie, bo tak naprawdę, w myśl panujących wtedy, jeszcze w latach 70., wyznaczników „zaolziańskości" Adam takim pisarzem nie był. Potrafił, chcę to podkreślić, jak nikt inny zdobyć się na dystans zrodzony z obserwacji rzeczywistości. **Wilhelm Przeczek**, najbliższy Bergerowi artysta zdeterminowany wolą zaistnienia jako pisarz, tak naprawdę nie przekroczył jeszcze w tym czasie etapu negacji zastanego i nie wypełnił odkrytej próżni żadną, poza artystyczną, wartością pozytywną. O ile Berger potrafił wtedy napisać: *wreszcie coś się dzieje dodał z ironią, Czech z Polakiem idą razem – wujek chyba zostanie czesko-polskim świętym chichotał Marek, Polak czy ty potrafisz to sobie wyobrazić my razem? z ludzi robią się ludzie w najidiotyczniejszych sytuacjach* (*Most* w zbiorze opowiadań *Świerszcze w głowie*), o tyle w rok później Przeczek wyznawał dosadnie, acz bezradnie: *zarodnię zdarzeń nosimy na gębie / a komar otwiera żyły pod wieczór // nie ma klucza do Olzy // chwyciłem za wytrych (Klucz do Olzy?* z tomu *Wpisane w Beskid*).

Wiesław Adam Berger urodził się 6. 6. 1926 r. w Ostrawie Przywozie, ale młodość spędził w Błędowicach. Nauki pobierał w gimnazjach w Villard de Lans i w Orłowej, pracował w teatrach ostrawskich jako operator oświetlenia. Wydał zbiory opowiadań: *Świerszcze w głowie* (Kraków 1979), *Zmysły* (Katowice 1981), *Idę. Concorde* (Warszawa 1984), *Most nad Łucyną* (Ostrawa 1987), *Okay* (Katowice 1988), *Marienbad* (Ostrawa 1995) i *Za późno* (Katowice 1996). W niskonakładowych odbitkach pojawiły się opowiadania: *„Relaks"* i *Dziennik. Ciężarówka z cieniem na korbie* (bez dat).

KAZIMIERZ KASZPER

WIESŁAW ADAM BERGER

Erotyk zaolziański

Nie wolno mi –
jednak idę wśród zieleni szerokich pól,
z uczuciem lasów –
do Ciebie...
Zapomniany bunkier wydziwia starą historią.
Idę po moście białego snu przeźroczystej miłości.
To ty urodziłaś we mnie uczucie
rozkwitającego subtelną wiosną liliowego bzu
i gorącym letnim dniem
opadającej płatek po płatku
piwonii rodzącej nasienie:
Uczucie trwogi z krótkiej wieczności,
a jednak w każdym moim nerwie
istnieje nieskończoność
Twojej i mojej Ziemi:
Nasz dom Twoich ze mną duchowych potomków...

Moje rodowody

Miałem taką śp. Ciocię Marię (mówiliśmy do niej Marii), najstarszą siostrę mojej mamy – zmarło jej się u sióstr zakonnych w klasztorze, który władze totalitarne zamieniły na tzw. dom starców. Budynek znajduje się – bo nadal istnieje jak istniał – tuż przy byłej granicy pruskiej na rzece Odrze, w sąsiedztwie szkoły polskiej, która już dzisiaj nie jest szkołą, w której się urodziłem. Zmarło jej się na starość, miała bowiem picassowskie lata. Odeszła na tamten świat w tym samym, co Picasso dniu. To ona, Monsieur, urodziła się w Wilnie i zawsze mnie tym niezwykłym, pełnym tajemnic miastem czarowała opowiadając o Ostrej Bramie i o Matce Miłosierdzia w koronie – chodzi o tę „czarno-złocistą ikonę, obraz legendarnej świętości". Wspominała tę samą co Pan ulicę Zamkową i Wielką: Wilię i Wilejkę. Opowiadała o wspaniałych, dziewiczych lasach, o spacerach za miastem. Właśnie „pola, lasy, Góra Zamkowa, rzeka Wilenka", a nawet – przypominam sobie – była ulica Letnia, przy której się Pan urodził, i było takie samo niebo. Wszystko to widzę, bo trzymałem ją za rękę, kiedy przyszło jej umierać. Byłem niczym Peer Gynt, mówiłem jej, że tam wyjedziemy, bo ona bardzo chciała jeszcze przed śmiercią tam być... Wyjechała, ale beze mnie i na pewno tam jest... Bo jeśli człowiek bardzo czegoś chce, to nawet po śmierci...

I widzę carskich Kozaków rozpędzających ludzi nahajami, na rynku przewracają stragany i nawet beczka ze śledziami im przeszkadza. Biedna Żydówka, właścicielka przewróconej beczki, biadoli i ucieka w popłochu. Na szlaku przejazdu cara-batiuszki muszą być zamknięte okna (gdyby w ten sposób Kennedy był się zabezpieczył, mógł jeszcze żyć, a może nawet i Marilyn Monroe) – w otwarte galopujący Kozacy od razu strzelają, i to bardzo celnie. Wreszcie jedzie na tym padole płaczu pyszna karoca wioząca samego Namiestnika Pana Boga, Batiuszkę Świętej Rusi-Wszechrusi i Syberyjskiego Piekła, Jego Błagorodie Cara. Beczka z wylewającymi się śledziami turla się w kierunku świętej karocy, przestraszeni Kozacy zeskakują z koni i łapią niesforne naczynie ludzkiej biedy pachnące rybami, cebulą i octem.

W nocy ktoś wali w drzwi sklepu naszego dziadka, ojca Cioci Marii, co to nazywał się Wojciech Kohut (pochodził z Frydku-Mistku). Był w Wilnie artystą-dekoratorem, pracował nawet w carskich komnatach. Oczywiście ma długie wąsy i kruczą, bujną brodę i takąż czuprynę. Otwiera spokojnie, bo wie o co chodzi. Wchodzą zmęczeni carską przejażdżką carscy oficerowie, przyjaciele dziadka i wszystko jest jak u Puszkina. Wyciągają cukier – dawaj czaj, mówią (oczywiście w samowarze bezustannie wrze woda) – wyjmują szampana jednego, drugiego i następnego. Piją, jedzą, lulki palą – dziękują grzecznie pani domu i spokojnie wychodzą, a nasz dziadzio, jak to dziadzio, za kołnierz nie wylewa, idzie z nimi, żeby jeszcze coś tam dziobnąć i wypić, bo trudno mu tak od razu skończyć, była uwertura więc powinno być i finale. Pewnego razu stała się katastrofa. Dziadzio w restauracji, przy którymś tam kieliszku słynnej russian vodka nie zdołał upilnować języka, coś tam powiedział nie tak, jak należało, na intencję cara, i było trzeba uciekać przed zesłaniem. Dzięki znajomym oficerom jakoś udaje mu się przedostać z rodziną do austriackiego wówczas Lwowa. Tu rodzą się następne dzieci, dziewczynki i chłopcy, a było ich dwunastu. Najmłodsza z nich zostaje później moją mamą Olgą. W jakimkolwiek by nie rozmawiała języku, zawsze mówi z tym słynnym lwowskim akcentem. Ta joj!

Niech sobie chodzą po Twoim bruku, po Twoich ulicach żołnierze jakichkolwiek narodowości, w jakichkolwiek mundurach i obojętne w jakim obcym języku mówią. Wszystko mi jedno jakie napisy w azbuce powywieszali, zawsze było tu trudno: niemiecki, polski, rosyjsko-ukraiński i znowu niemiecki, ale tamten, przed laty, był austriacki, i ponownie rosyjsko-ukraiński... Był car, był cesarz austriacki, była Polska, przyszli staliniści, po nich hitlerowcy i znowu kolor rewolucji, tym razem bez czarnej swastyki. Nie przepadam za azbuką, chociaż jest podobno starosłowiańska, ani za wspomnianym już sztandarem tzw. rewolucji, bo zazwyczaj rewolucje zamieniają się w błoto i wszystkie się profanują. Lwów jednak pozostał Lwowem – tu urodziła się i żyła – zanim przyszła do mojego ojca na Zaolzie – moja Matka. I taki jest mój Lwów – mój Lwów w sercu i duszy, w genach i nikt mi go nie jest w stanie zabrać, nawet azbuka! I tak samo jest z Wilnem, z którym jestem związany rodzinnie – „Kak wasza familia? Eto maja strana rodnaja" – po kądzieli i nie ma na to lekarstwa.

(1968-1994)

WIESŁAW ADAM BERGER

(Fragment niepublikowanego opowiadania List do Pana Konwickiego, czyli Droga do Pietuszek. *Tytuł od redakcji.)*

ADOLF FIERLA

Betlejem przy hałdach (4)

Poza tym śpiewali nad żłóbkiem aniołowie. Unosili się nad Bożym Dzieciątkiem z otwartymi buziami i najwidoczniej śpiewali tą najpiękniejszą kolędę, gdyż byli na liczkach cali różowi z radosnego wzruszenia. W bok od żłóbeczka klęczeli cierpliwie pasterze z czapkami w garściach, a z drugiej strony tkwili w głębokim ukłonie Trzej Królowie i ustawicznie wyjmowali ze złoconych szkatuł zamorskie swoje dary. Dwie świeczki, jedna czerwona a druga zielona, kolorzyły się w stajence i oświecały wnętrze betlejemu, a najbardziej sameż Boże Dzieciątko. Nie ma co, szumności.

Nic, tylko jeszcze dwa ucha przytwierdzić do bocznych ścian stajenki i iść z nią z kolędami po chałupach, wedle starego obyczaju.

A zwada trwała. Hawierze nie chcieli niczego popuścić i tamci, drudzy, stali twardo przy swoim.

– Hawiyrza do bożej stajynki! Na widzioł to świat? Słyszoł gdo o takij głupocie?

Kpili jeszcze i wżerali się w kamrackie serca szyderstwem i kąśliwym urąganiem.

– Hawiyrza do bożej stajynki! Świat sie kóńczy, lebo co!...

A zaś Jędrysowi poplecznicy:

– Jak może być w stajynce jakisi zamorski król, może być i nasz hawiyrz, ni?

Wigilia była na drugi dzień, a jeszcze nie było zgody. Co więcej, zanosiło się na to, że tamto stare ich kamractwo, związane od lat wspólną robotą na szachcie, wspólnym obgrywaniem się w karty i społeczną dolą, rozszczepione owym złym piorunem, jest już teraz na dobrze potrzaskane i rozkruszone, niczym stojka w kopalni, gdy ją opadnięty ze stropu kamień na chwanty pogruchoce; ba, zdawało się, że z latosiego chodzenia z betlemem nie będzie zgoła nic, co tak się zatwardziali w swym uporze, źli na siebie i nieprzejednani.

A przecie się tak nie stało. Przeciwnie – wydarzyło się coś przedziwnie radosnego.

Mianowicie Rudek, ten sam, który był łoni, w lecie potrzaskany na dole i który utopił w stawie ów tam łoński betlejem, wysunął się z nową, niespodziewaną i dziwnie olśniewającą propozycją.

Stanął przed kamracką bandą i powiedział:

– Posłóchejcie, jo móm nowy pomysł. Nie bydzie ani tak, ani tak. Ani z hawiyrzym, ani bez hawiyrza. Bydzie cosi nowego, trzecigo, a pieknego!...

Umilkł i czekał, co aby oni.

– Tóż powiadej, jesi mosz co chytrego w rozumie! – doskakiwali gradem pytań.

Rudek jeszcze czekał, napinał ich cierpliwość jak łuk, na koniec wyrzekł mocnym, podniesionym głosem:

– Postawimy do stajenki polskigo legioniste!...

W Wańtuchowej szopce zapanowała niezmierna cisza. Nowość i wspaniałość pomysłu zatkała wszystkim gęby i zawiązała gardła. Wokół stajenki uczyniło się uroczyście, świątobliwie jakoby, niczym w kościele. Jakby kto cudem poznaczył oczy, objawieniem słonecznym, czy nie wiedzieć co.

Cisza była zdumiona, zaskoczona wszystka i trwała długo.

Przerwał ją dopiero po długim czasie Zeflik.

– Ale Rudek!... To jest wspaniałe, to jest ogrómne!... – wyrzknął z siebie nagłe olśnienie.

A potem wnet posypały się jak groch słowa szybkie, perliste, ciepłe. Z wszystkich stron padały, niczym zamieć białych, ciepłych kwiatów, woniejących uradowaniem i urodą słonecznego dnia:

– To bydzie dobre! To bydzie nejlepsze! Jak żeś, synku, na to przyszedł? – cudowali się głośnym krzykiem i wraz zaczęli na Rudka spoglądać z wielkim szacunkiem. *(cdn.)*

(Opowiadanie ze zbioru Kamień w polu, *Cz. Cieszyn 1938.)*

Telewizja

WTOREK 22 STYCZNIA

■ TVP 1

5.55 Był taki dzień 22 stycznia **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** Smocze opowieści - Uwierzyć w siebie **9.00** Moliki książkowe, czyli co czytać dziecku **9.10** Zagrajmy **9.25** Rozgadana farma **9.50** Dwa światy **10.20** Szkoła złamanych serc **11.10** Moda na sukces (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes (mag.) **12.25** Klan (s.) **12.50** Jaka to melodia? (teleturniej) **13.15** Plebania (s.) **13.40** Święto Epifanii w Kościele greckokatolickim **14.30** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **15.00** Wiadomości **15.10** Miłość puka do drzwi (s.) **16.05** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Celownik **17.35** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.20** Las w płomieniach **21.55** Misja specjalna (mag.) **22.30** Złapać mordercę (film kopr.) **0.05** Ekonomiczny kalejdoskop Jedynki **0.35** Nienawiść (film franc.) **2.10** Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... **2.33** Był taki dzień 22 stycznia **2.35** Notacje - Ks. Józef Wójcik **2.45** Podróże z zagadkami.

■ TVP 2

6.10 Statek miłości (s.) **7.25** Pastor, który został budowniczym **7.50** Niezwykłe ranki Marcina Ranka - Dziedzic **8.05** M jak miłość (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **11.15** Sąsiedzi - Niebezpieczna gra (s.) **11.50** Dr Quinn (s.) **12.40** Złotopolscy - Gdynia-Radio (s.) **13.15** Tajemnice Morza Bałtyckiego **14.15** Podróże z żartem - W głąb Ziemi **15.10** Flipper - Wspomnienia (s.) **16.00** M jak miłość (s.) **16.55** Czterej pancerni i pies - Psi pazur (s.) **18.00** Program lokalny **18.30** Panorama **18.55** Sport-telegram **19.05** Koło fortuny **19.40** Kocham kino - Marcel Łoziński, Ang Lee **20.10** M jak miłość (s.) **21.00** Kulisy serialu „M jak miłość" **21.10** Magazyn Ekspresu Reporterów **22.05** Daleko od nieba **23.55** Panorama **0.10** Jak długo karmić piersią? **1.00** Korespondent **1.25** Wielcy odkrywcy - Benedykt Polak **1.30** Z Dwójką bezpieczniej **1.40** Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

■ TV KATOWICE

6.00 Serwis info **7.45** Aktualności **7.50** Gramy dla was **8.00** Serwis info - flesz **8.01** Gość poranka **8.15** Serwis info - flesz **8.21** Serwis ekonomiczny **8.36** Korespondent TVP o poranku **8.45** Schlesien Journal **9.00** Serwis info **9.15** Serwis info - flesz **9.28** Bez komentarza **9.30** Serwis info **10.06** Serwis kulturalny **10.09** Bez komentarza **10.12** Gość poranka **10.27** Bez komentarza **10.30** Serwis info **11.03** Bez komentarza **11.05** Biznes - otwarcie dnia **11.30** Serwis info **11.57** Bez komentarza **12.00** Transmisja obrad Sejmu **16.07** Serwis ekonomiczny **16.13** Rozmowa dnia **16.30** Serwis info **16.45** Aktualności **16.50** Relacje **17.00** Punkt widzenia **18.00** Aktualności **18.45** Wokół nas **19.00** 50x50 **19.15** To się wytnie **19.20** Bliżej natury **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Minęła 20-ta **20.30** Serwis info **21.05** Telekurier bliżej ciebie **21.30** Serwis info **21.45** Aktualności **22.16** Ekonomia i rynek **23.03** Sportowy wieczór **23.30** Serwis info **0.02** Ekscentrycy **0.48** Minęła 20-ta **1.31** Serwis info **1.57** Ekonomia i rynek **2.07** SpełniONA w biznesie.

LAS W PŁOMIENIACH
Sensacyjny, 95 min, USA 2006
TVP 1, wtorek 22. 1., godz. 20.20
Reżyseria: John Lafia
Występują: Richard Burgi, Sarah-Jane Redmond, Ryan Kennedy, Philip Granger, Lynda Boyd i inni.

Jeden z najgroźniejszych w historii pożarów lasu wybucha w czasie szczytu urlopowego na początku lipca w Parku Narodowym Yellowstone. Do walki z szalejącym żywiołem wyruszają wyspecjalizowane jednostki ratownicze oraz dr Clay Harding, który poświęcił życie badaniom nad ogniem i jego właściwościami. Tysiące turystów znajdują się w krytycznej sytuacji. Park stał się dla nich piekielną pułapką, z której nie ma ucieczki.

DOPAŚĆ CARTERA
Thriller, 140 min, USA 2000
Polsat, wtorek 22. 1., godz. 21.00
Reżyseria: Stephen T. Kay
Występują: Sylvester Stallone, Miranda Richardson, Rachael Leigh Cook, Rhona Mitra i inni.

Po wieloletniej nieobecności w rodzinnym mieście gangster Jack Carter przyjeżdża na pogrzeb brata, Richiego, który zginął w spowodowanym przez siebie wypadku samochodowym. Nie mogąc uwierzyć, że Richie, który zawsze cieszył się opinią dobrego męża i ojca, mógł prowadzić samochód będąc pijanym, Jack postanawia przeprowadzić prywatne śledztwo. Szybko orientuje się, że kolejne osoby, z którymi rozmawia, kłamią. Prawdziwe kłopoty zaczynają się wtedy, gdy znajduje płytę CD ze wstrząsającym nagraniem.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Telewizyjna szkoła – Dzieci w Czechach **9.15** Geografia świata **9.30** Pokój w gospodzie „Pod Smokiem" (film czes.) **10.50** 880 młotków **11.55** Stop **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.40** Oczarowanie (s.) **14.35** Simpsonowie (s. anim.) **15.10** Legendy Kung Fu (s.) **16.00** Nauka jest zabawna **16.25** Program dyskusyjny **16.45** Zaczarowane przedszkole **17.15** AZ-kwiz **17.40** Czarne owce (pr. publ.) **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Dom – to sztuka (mag.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej 10 **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **20.00** Co tydzień wziął (pr. sat.) **20.30** Wszystko party (talk show) **21.20** Katastrofy lotnicze (cykl dok.) **22.15** Detektor **22.40** Dzień kobiet Buriana **23.10** W biegu (pr. muz.) **23.50** Losowanie Szczęśliwej 10 **23.55** Reporterzy TVC **0.35** Podróż po... **1.05** Taxi **1.35** Między nami zwierzętami.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.50** Panorama **8.30** Kosmopolis (mag.) **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.50** Żywe serce Europy **12.00** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **12.30** Czarne owce (pr. publ.) **12.50** Boisko 7 (dla dzieci) **15.00** Klub filmu animowanego **16.00** Ermitaż (s. dok.) **16.55** Odłamki czasu **17.10** Pamięć drzew (s. dok.) **17.30** Małe duże gry i zdarzenia **17.50** Wiadomości w języku migowym **17.55** ČEZ Basket Nymburk – Dynamo Moskva (transmisja meczu koszykówki) **19.50** Ćwiczmy z TVC **20.00** Tajemnica w nas (dok.) **20.25** Europejski film: Speer i Hitler 3/3 (film niem.) **22.00** Kinobox (mag.) **22.30** Wydarzenia, komentarze **23.05** Sport **23.10** Klub dokumentalny **1.10** Co jest szczęściem.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.30** Hotel Hansson (s.) **9.25** Na skrzydłach przeznaczenia (film niem.) **11.15** Kroniki dzikiej natury (cykl dok.) **11.45** Ulica (s.) **12.20** Tequila i Bonetti w Rzymie (s.) **13.10** Lenssen i spółka (s.) **13.35** Ostry dyżur (s.) **14.25** O.C. (s.) **15.15** Czarodziejki (s.) **16.10** Agenci NCIS (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** Kryminalne zagadki Miami (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **21.15** Kryminalne zagadki Miami (s.) **22.05** 112 (mag.) **22.40** Purpurowe rzeki (film fr.) **0.35** Strażnik Teksasu (s.) **1.50** Poradnik domowy.

■ PRIMA

6.30 Flipper i Lopaka (s. anim.) **7.05** Przygody Olivera Twista (s. anim.) **7.30** X-Men: Początek (s. anim.) **8.00** Sylwester i Tweety (s. anim.) **8.15** Niesamowita natura **8.45** Sabrina – nastoletnia czarownica (s.) **9.10** Jesteś moim życiem (s.) **10.00** St. Tropez (s.) **11.00** Diagnoza morderstwo (s.) **11.55** Hunter (s.) **12.50** Lekarz z gór (s.) **13.45** Zbrodnie niedoskonałe (s.) **14.45** Renegat (s.) **15.35** Sprawa dla dwu (s.) **16.40** Prawo i porządek (s.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.45** Minuty regionu **18.00** Wiadomości, prognoza pogody **18.05** 5 kontra 5 (pr. roz.) **18.55** Wiadomości, sport **19.25** M.A.S.H. (s.) **20.00** Bardzo delikatne związki (s.) **21.15** Shaft (film USA) **23.20** Jednostka (s.) **0.10** Sexy szansa **0.50** Zadzwoń do jasnowidza.

ŚRODA 23 STYCZNIA

■ TVP 1

5.55 Był taki dzień 23 stycznia **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** Łatek - Inny Łatek **9.00** Domisie - Domisiowa orkiestra **9.30** Rozgadana farma **9.55** Dwa światy **10.20** Szkoła złamanych serc **11.10** Moda na sukces (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.20** Wójt roku 2007 - sylwetki **12.40** Plebania (s.) **13.10** Klan (s.) **13.35** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.00** Ośrodek Praktyk Teatralnych - „Gardzienice" - zapiski reżysera **14.30** Raj **15.00** Wiadomości **15.10** Miłość puka do drzwi (s.) **16.05** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Celownik **17.35** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.20** Piętnastolatka w ciąży **22.00** Autografy **22.35** Krwawy ring **0.10** Wypalony **0.40** Muzeum Orsay **1.05** Okazja Włam **1.30** Był taki dzień 23 stycznia **1.32** Notacje - Franceska Michalska - Polacy w Kazachstanie **1.45** Podróże z zagadkami.

■ TVP 2

6.15 Statek miłości (s.) **7.25** Znaki czasu **7.45** Niezwykłe ranki Marcina Ranka - Marcin Paluch **8.05** M jak miłość (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **11.05** Sąsiedzi - Zdrada (s.) **11.35** Dr Quinn (s.) **12.25** Koło fortuny **13.00** Robaki atakują - Jadowite robaki atakują **14.00** Europa da się lubić - Europa od kuchni **14.55** Gliniarz i prokurator - Nadeszły szczęśliwe dni (s.) **15.50** M jak miłość (s.) **16.45** Zmiennicy - Fartowny dzień **18.00** Program lokalny **18.30** Panorama **18.55** Sport-telegram **19.05** Jeden z dziesięciu **19.40** S.O.S. Dzieciom! **20.05** Barwy szczęścia (s.) **21.05** Od miłości do szczęścia **21.10** Mistrzostwa Europy w Zagrzebiu - Pary sportowe - program dowolny **22.30** Atak szarańczy (film USA) **0.05** Panorama **0.20** Rosja - brunatna fala **0.55** Chuligani - choroba stadionów.

PIĘTNASTOLATKA W CIĄŻY
Obyczajowy, 100 min, USA 1997
TVP 1, środa 23. 1., godz. 20.20
Reżyseria: Sam Pillsbury
Występują: Kirsten Dunst, Park Overall, David Andrews, Zachary Ray Sherman i inni.

Evie i Cal przechodzą trudny okres separacji. Ich dzieci mieszkają raz u jednego, raz u drugiego z rodziców. Kiedy najstarsza córka, 15-letnia Tina, przeprowadza się z powrotem do matki, Evie ma nadzieję, że życie znów zacznie się jakoś układać. Wkrótce okazuje się, że to nie koniec kłopotów. Zanim dziewczyna skończy szkołę, zostanie matką. Przyjaciele odsuwają się od niej, a ojciec dziecka nie chce mieć z nią nic wspólnego. Tina czuje, że z tym problemem będzie musiała zmierzyć się zupełnie sama.

■ TV KATOWICE

6.00 Serwis info **7.45** Aktualności **7.50** Gramy dla was **8.00** Serwis info - flesz **8.02** Gość poranka **8.15** Serwis info - flesz **8.21** Serwis ekonomiczny **8.30** Serwis info **8.35** Korespondent TVP o poranku **8.45** Raport z akcji **9.00** Transmisja obrad Sejmu **16.07** Serwis ekonomiczny **16.12** Rozmowa dnia **16.30** Serwis info **16.45** Aktualności **16.50** Gramy dla was **17.00** Raport z akcji - Magazyn o tematyce policyjnej i strażackiej **18.00** Aktualności **18.45** Nasz reportaż **19.00** Zbliżenia filmowe **19.15** Wokół nas **19.35** Motokibic.tv **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Minęła 20-ta **21.05** Telekurier bliżej ciebie **21.45** Aktualności **22.16** Ekonomia i rynek **22.30** Serwis info **0.02** Ostatnia wyprawa admirała Franklina **0.51** Minęła 20-ta **1.34** Serwis info **2.00** Ekonomia i rynek.

■ POLSAT

5.30 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) **6.15** Adam i Ewa (s.) **7.30** Wielka wygrana (teleturniej) **8.30** Łowcy skarbów (s.) **9.30** J.A.G. Wojskowe Biuro Śledcze **10.30** Rodzina zastępcza plus - Obudzone demony **11.30** Samo życie **12.00** Dzień kangura (pr. rozr.) **13.00** I kto tu rządzi? (s.) **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Mamuśki **15.15** Świat według Bundych (s.) **15.45** Wydarzenia **16.15** Interwencja **16.30** Graczykowie - Rekord **17.00** Rodzina zastępcza plus - Długi weekend **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie **20.00** Świat według Kiepskich (s.) **21.00** O czym marzą faceci (film USA) **22.55** Poszukiwana **0.45** Nagroda gwarantowana **1.45** Nocne randki.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** O zagubionej miłości (s.) **9.55** Teraz nie mam czasu, może innym razem... (dok.) **10.55** Dom pełen piosenek **11.35** Wędrówki po Morawach i Śląsku (dok.) **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.40** Oczarowanie (s.) **14.35** Simpsonowie (s. anim.) **15.10** Legendy Kung Fu (s.) **16.00** Moudronos **16.15** Straszna historia (s. anim.) **16.45** Zaczarowane przedszkole **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.40** Czarne owce (pr. publ.) **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Pod pokrywką (mag.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **19.55** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** Robin Hood (s.) **20.50** List do Ciebie **21.45** Na tropie (mag. krym.) **22.10** Według prawa **22.35** Café X (talk show) **23.05** Musicblok (pr. muz.) **23.35** Losowanie Sportki i Szansy **23.40** Piątka w Pomarańczy **0.35** Losowanie Szczęśliwej 10 **0.40** Sabotaż **1.05** Moda – Ekstrawagancja – Maniera.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.50** Panorama **8.30** Japonia – tradycja i współczesność **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.50** Żywe serce Europy **12.00** Dom to sztuka (mag.) **12.30** Czarne owce (pr. publ.) **12.45** Reporterzy TVC **13.25** Kwiz dla dzieci **13.50** Tajemnice Toma Wizarda **14.05** Nauka jest zabawna **14.30** Program dyskusyjny **14.50** Katastrofy lotnicze (cykl dok.) **15.40** Na ratunek życiu **16.00** Pryzmat (mag.) **16.25** Planeta Nauki **16.45** Teleskop **16.55** Sedno **17.00** Potomkowie sław (cykl dok.) **17.30** Port (mag.) **18.00** Nie mam pracy **18.25** Historie domów **18.45** Czy mnie zechcecie? **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** Język hiszpański **19.20** Angielski dla najmłodszych **19.35** Simpsonowie (s. anim.) **20.00** Ten nasz czeski charakter **20.30** Klub filmowy: Julia wraca do domu (film kopr.) **22.30** Wydarzenia, komentarze **23.05** Sport **23.10** Q (mag.) **23.40** Nocny klub filmowy: Nie czas na łzy (film USA) **1.35** Detektor.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.30** Hotel Hansson (s.) **9.25** Głowa w chmurach (film USA) **11.40** Ulica (s.) **12.20** Tequila i Bonetti w Rzymie (s.) **13.10** Lenssen i spółka (s.) **13.35** Ostry dyżur (s.) **14.25** O.C. (s.) **15.20** Czarodziejki (s.) **16.10** Agenci NCIS (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** Kryminalne zagadki Miami (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Żandarm się żeni (film fr.-wł.) **21.45** Na własne oczy **22.35** Agenci NCIS (s.) **23.25** Prawo i bezprawie (s.) **0.15** Alias (s.) **1.25** 112 (mag.).

■ PRIMA

6.30 Flipper i Lopaka (s. anim.) **7.05** Przygody Olivera Twista (s. anim.) **7.30** X-Men: Początek (s. anim.) **8.00** Sylwester i Tweety (s. anim.) **8.15** Piękno iberyjskiej natury (s. dok.) **8.45** Sabrina – nastoletnia czarownica (s.) **9.10** Jesteś moim życiem (s.) **10.00** St. Tropez (s.) **11.00** Diagnoza morderstwo (s.) **11.50** Hunter (s.) **12.45** Lekarz z gór (s.) **13.40** Zbrodnie niedoskonałe (s.) **14.45** Renegat (s.) **15.35** Sprawa dla dwu (s.) **16.40** Prawo i porządwek (s.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.45** Minuty regionu **18.00** Wiadomości, prognoza pogody **18.05** 5 kontra 5 (pr. roz.) **18.55** Wiadomości, sport **19.25** M.A.S.H. (s.) **20.00** Zgadnij, kim jestem **21.10** Top Star Magazyn **22.15** Instynkt zabójcy (s.) **23.15** Z Archiwum X (s.) **0.05** Jednostka (s.) **0.55** Sexy szansa **1.35** Zadzwoń do jasnowidza.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Życzenia

Żyj nam długo i szczęśliwie, bez zmartwień i trwóg. Niech Ci zdrowie dopisuje i prowadzi Bóg.

Jutro, 23 stycznia obchodzi swój jubileusz 91 lat

pani MARIA MOTYKOWA

z Oldrzychowic. Najszczersze życzenia zdrowia, pomyślności i błogosławieństwa Bożego składają syn i córki z rodzinami. GL-050

Wspomnienia

Dziś obchodziłby swoje 100. urodziny mój Drogi Ojciec

śp. IGNACY CZAKAN

ze Stonawy. Z wdzięcznością wspomina córka z rodziną. GL-039

Człowiek umiera dopiero wtedy, kiedy się o nim zapomina.

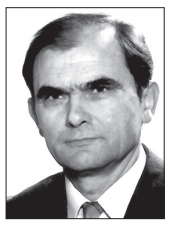

Dnia 21. 1. 2008 minęła 5. rocznica śmierci

śp. RICHARDA MOŁDRZYKA

z Czeskiego Cieszyna. Pozostaniesz na zawsze w naszych sercach. Żona oraz córka i syn z rodzinami. AD-008

Nekrologi

Największa miłość na świecie gaśnie, gdy serce matki na zawsze zaśnie.

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 18. 1. 2008 zmarła po krótkiej chorobie w wieku 85 lat nasza Kochana Matka, Teściowa, Babcia, Prababcia, Siostra i Ciocia

śp. ALINA PAWLUSOWA

zamieszkała w Trzyńcu Końskiej 257. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w środę 23 stycznia 2008 o godz. 13.00 z sali obrzędów pogrzebowych w Karwinie Raju na cmentarz w Karwinie Kopalniach. W smutku pogrążona rodzina. GL-049

Z wielkim bólem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

śp. ALOJZEGO JURZYKOWSKIEGO

z Boconowic. Polaka, patrioty, działacza społecznego. Tą drogą pragniemy wyrazić głębokie wyrazy współczucia Jego **najbliższym** oraz oddać hołd Jego pamięci. Polska Sekcja Narodowa Ruchu Politycznego „Coexistentia – Wspólnota". Stanisław Gawlik. GL-051

Składamy tą drogą serdeczne podziękowania wszystkim krewnym, przyjaciołom, sąsiadom, kolegom, znajomym i współpracownikom z HT za wyrazy współczucia, kondolencje, wieńce, kwiaty i liczny udział w uroczystości żałobnej naszego Kochanego

śp. EUGENIUSZA SZKUCIKA

z Lesznej Dolnej. Bóg zapłać ks. proboszczowi Františkowi Vrublowi za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego. Zasmucona rodzina. GL-047

W Archiwum o górnictwie

W naszym regionie górnictwo i jego historia to temat zdawałoby się dobrze znany. Państwowe Archiwum Powiatowe w Karwinie przekonuje nas jednak, że wciąż istnieje mnóstwo mało znanych faktów i dokumentów, które przeleżały na półkach, czekając na odkrycie nie tylko przez badaczy, ale głównie na zaprezentowanie szerszemu ogółowi. Pracownicy karwińskiej placówki tradycyjnie już, co jakiś czas, przygotowują przegląd swoich zbiorów. Tematem, po który sięgnęli tym razem, jest więc górnictwo.

Pod koniec ub. roku w karwińskim Archiwum przy ulicy Frysztackiej odbył się wernisaż wystawy pn. „Wpłynęło na wszystko" („Ovlivnilo vše"). Autorka scenariusza **Veronika Matroszová** sięgnęła do bogatych zbiorów Archiwum i na podstawie dokumentów pisanych, map, planów, zdjęć i pocztówek przybliża nam historię wydobycia węgla w powiecie karwińskim, jak też i sprawy związane z życiem górników – mniej więcej do końca pierwszej połowy XX wieku. Plastyk i realizator przedsięwzięcia, **Pavel Żabka**, i tym razem oprócz normalnej wystawy, starał się przygotować dla zwiedzających, a zwłaszcza dla dzieci, jakąś ciekawostkę – zobaczyć możemy fragment dawnego przodka w kopalni.

Ponadto obejrzeć możemy plany budowy np. maszynowni czy szybów – „Gabriela", „Hohenegger", plany sytuacyjne Kopalni „Jan-Karol", „Barbara" w Karwinie, „Postęp" w Pietwałdzie, „Zofia" w Orłowej i wielu innych, których nazwy dziś już niewielu ludzi może rozszyfrować. Poznamy więc kopalnię „Franciszek" i „Franciszka", „Głęboki", „Alpinka", „Henryk", „Jadwiga", „Eleonora" itp. To, jak wyglądały owe szyby i ich okolica, pokazują nam zdjęcia i pocztówki. Eksponowane są plany prac wydobywczych. Wiele materiałów dotyczy koksowni, które przetwarzały tutejszy jakościowy węgiel na koks, wykorzystywany przez okoliczne huty oraz wysyłany na eksport.

Osobną część wystawy poświęcono górniczym koloniom budowanym przez właścicieli kopalń – domom dla dwóch do ośmiu rodzin, które otaczały poszczególne kopalnie i miały specyficzny charakter. Tylko starsi mieszkańcy pamiętają, gdzie leżały np. „Rajkowa Kolónija", kolonia szybu „Betina", „Meksyk", Nowy Jork" i inne.

Fot. WŁADYSŁAW OWCZARZY

Próba zilustrowania dawnego chodnika wydobywczego.

Wystawę uzupełniają legitymacje, plakaty, zapisy ze spotkań i zebrań związkowych. Na pewno zaciekawią obrazy naszych artystów. Dla zainteresowanych przygotowano też kilkuminutowy film ukazujący szyb „Gabriela" po wybuchu gazów w 1926 roku, kiedy to jeden z bliźniaczych szybów zniszczył otaczające go obiekty.

Wystawę w Państwowym Archiwum Powiatowym zwiedzać można w poniedziałki i środy w godz. 8 – 17, a we wtorki, czwartki i piątki w godz. 8 – 14. **(o)**

Co w teatrze

SCENA POLSKA – HAWIERZÓW: Kąpielisko Ostrów (22, godz. 18.00);
▲ **ORŁOWA**: Kąpielisko Ostrów (23, godz. 18.00);
SCENA CZESKA – KARWINA: „Jedna noc na Karlštejně" (22, 23, godz. 10.00).

Co w kinach

KARWINA – Centrum: Kocham Cię (22, 23, godz. 17.45); American Gangster (22, 23, godz. 20.00); **Reflex**: Hitman (22, 23, godz. 17.00, 20.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Alvin i wiewiórki (22, 23, godz. 15.00); Obcy kontra Predator (22, 23, godz. 17.45, 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos**: „Chyťte doktora" (22, 23, godz. 17.30); „Poslední plavky" (22, godz. 20.00); **CIESZYN – Piast**: Zaczarowana (22, 23, godz. 14.00, 16.00, 18.00); 1408 (22, 23, godz. 20.00).

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 7.00.
POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po–pt: 19.00, nie: 18.30.

Co w terenie

GRÓDEK – Macierz Szkolna, Przedszkole oraz MK PZKO zapraszają na Tradycyjny Bal, który odbędzie się tym razem na dnie morskim 26. 1. o godz. 19.00 w Domu PZKO. Zapewniamy smaczny bufet i wspaniałą zabawę przy dźwiękach muzyki „My Moment".
BYSTRZYCA – Koło Macierzy Szkolnej i Przedszkola zaprasza na Tradycyjny Bal 26. 1. o godz. 19.00 do Domu PZKO.
BŁĘDOWICE – Klub Kobiet i Klub Seniora zapraszają na spotkanie 23. 1. o godz. 15.00 do Domu PZKO.
WĘDRYNIA – Dyrekcja i Macierz Szkolna PSP zapraszają na Bal Szkolny 25. 1. o godz. 19.00 do Czytelni.
KARWINA DARKÓW – MK PZKO zaprasza na Bal PZKO 15. 2. o godz. 19.00 do lokali Domu Zdrojowego. Gra orkiestra Sonata i duo Wega. Przedsprzedaż biletów 22. 1. i 29. 1. w świetlicy Koła w godz. 16-17. Kolacja w cenie miejscówki, loteria, pokaz tańców towarzyskich.

Oferty

SPRZEDAM atrakcyjną działkę budowlaną 2600 a w Ligotce Kameralnej, tel.: +48 504 065 716, +48 505 012 153. GL-041
SPRZEDAM 4-letniego barana, możliwość hodowli. Tel.: 558 734 501, wieczorem. GL-040

Co za Olzą

MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, Cieszyn, ul. T. Regera 6: do 31. 1. wystawa „W Światło-Cieniu: twórczość Czesława Kuryatto".
WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynna codziennie 9-16.

Wystawy

WIELKA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 24. 2. wystawa „Polski exlibris" – Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki.
DOM KULTURY w Karwinie, sala Mánesa: do 20. 2. wystawa „Rodzinna pasja".
MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie: stałe ekspozycje „Tradycje górnictwa w Cieszyńskiem" oraz „Czarodziejski świat tramwajów". Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.
▲ **SALA WYSTAW w Hawierzowie, Dělnická 14**: do 31. 3. wystawa „Piękno mórz i oceanów". Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.
▲ **SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10**: do 4. 5. wystawa historyczna „Z komnat zamkowych". Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.
▲ **SALA WYSTAW w Jabłonkowie, rynek Mariański 14**: wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy"; do 20. 5. wystawa historyczna „Beskidzka turystyka – 120 lat KČT". Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17
▲ **SALA WYSTAW w Orłowej, Dom Dzieci i Młodzieży, Masarykova třída 958**: wystawa stała „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość"; do 28. 2. wystawa historyczna „Zabawki naszej Kaśki". Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.
PAŃSTWOWE ARCHIWUM POWIATOWE w Karwinie – sala wystaw: „Wpłynęło na wszystko". W foyer wystaw szopek. Otwarte po, śr: 8-14, wt, czw, pt: 8-17.

Trzy wystawy na trzecie urodziny

CIESZYN (ep) – Trzecie urodziny świętować będzie w przyszły piątek Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie. – *Z tej okazji zapraszamy na trzy wystawy, które prezentują osiągnięcia młodych, polskich projektantów* – powiedziała **Ewa Gołębiowska**, dyrektor Zamku.

Zobaczymy m.in. wystawę „Najlepsze dyplomy projektowe", czyli efekt dorocznego konkursu organizowanego przez Zamek wspólnie z kwartalnikiem 2+3D. Wystawa prac 22 absolwentów polskich uczelni projektowych zostanie pokazana także w Krakowie, Poznaniu i Warszawie. Ponadto w Zamku pokazane zostaną jeszcze dwie inne wystawy, będące rezultatem pracy studentów. „Wnętrze zaradne" to ekspozycja powstała w trakcie międzyuczelnianych warsztatów, które w zakresie projektowania elementów wyposażenia wnętrz poprowadził w Katowicach **Tomasz Rygalik**. Natomiast efektem cieszyńskich warsztatów z projektowania ekologicznych środków transportu z udziałem profesora **Štefana Kleina** jest ekspozycja „Eko-mobile". Trzecie urodziny Zamku rozpoczną się 25 bm. o godz. 11.00 dyskusją na temat możliwości startu młodych projektantów w życie zawodowe, z uwzględnieniem polskich i zagranicznych realiów. Wernisaże zaplanowano w godz. 15 – 16, a spotkanie urodzinowe przy wspólnym urodzinowym torcie i tradycyjnej lampce szampana o godz. 17.

Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie to jedyne w Polsce regionalne centrum finansowane przez samorząd, gdzie współpracują ze sobą specjaliści i zainteresowani wzornictwem, biznesem, edukacją, sztuką i dziedzictwem narodowym. Miejsce stworzono w 2005 roku dzięki funduszom państwa i Unii Europejskiej w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego Śląska poprzez wykorzystanie potencjału projektantów i artystów.

Przy »Stoliku« o zamku

OSTRAWA (mro) – O historii i perspektywach dla śląskoostrawskiego zamku będzie mowa na środowym spotkaniu przy „Stoliku Polskim" w Domu Książki „Librex". Spotykamy się o godz. 17. Przy okazji będzie też mowa o legendach związanych z warownią oraz dostępnych opracowaniach na ten temat.

Ogłoszenia do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
w godz. 8.30–15.30 w redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn;
w godz. 8.00–16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Strzelnicza 18, Czeski Cieszyn;
w godz. otwarcia w Odd. Literatury Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztacie (przy rynku);
e–mail: *ogloszenia@glosludu.cz*

głos LUDU
Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL–PRESS, s.r.o. ◆ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn 737 01 ◆ Redaktor naczelny Beata Schönwald, *schonwaldova@glosludu.cz* ◆ Zastępca redaktora naczelnego Jacek Sikora, *sikoraj@glosludu.cz* ◆ Redaktor sportowy *bittmar@glosludu.cz* ◆ Redaktorzy terenowi ◆ *chlupova@glosludu.cz* ◆ *przyczko@glosludu.cz* ◆ *radlowska@glosludu.cz* ◆ *sikorova@glosludu.cz* ◆ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e–mail: *info@glosludu.cz* ◆ *www.glosludu.cz* ◆ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ◆ Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis, s.r.o., Zákaznické centrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, Brno 659 51 ◆ Zamówienia – tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e–mail: *zakaznickecentrum@mediaservis.cz* ◆ Reklamacje – tel.: 800 800 890 ◆ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ◆ Druk: Druk: Ringier Print CZ, a.s. Ostrawa ◆ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania ◆ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212–4222.

TV Polonia

WTOREK 22 STYCZNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Domisie **8.55** Moliki książkowe, czyli - co czytać dziecku (mag.) **9.10** Magazyn Medyczny **9.25** Kwadrans na kawę **9.45** Podróżnik - Rio Dulce **10.05** Magazyn przechodnia (mag.) **10.20** Zacisze gwiazd - Mariusz Pudzianowski **10.45** Ja wam pokażę! (s.) **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Pamiętaj o mnie **12.45** Sportowy tydzień **13.15** Warto kochać (s.) **14.00** Forum **14.45** Ziemia nieznana - Niech moc będzie z wami (dok.) **15.10** Niezidentyfikowany obiekt latający **15.35** Borem, lasem... (mag.) **15.55** Zwierzowiec **16.10** Magazyn Medyczny **16.25** Kwadrans na kawę **16.45** Moliki książkowe, czyli - co czytać dziecku (mag.) **17.00** Teleexpress **17.15** Domisie **17.40** Opowieści wiatru i morza (mag.) **18.00** Profesor Smok i przyjaciele **18.25** Polska z bocznej drogi **18.40** Pamiętaj o mnie **18.50** Plebania (s.) **19.15** Reksio **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Komentator (mag.) **21.05** Kopciuszek (s.) **21.35** Wyjechani (dok.) **22.05** Warto rozmawiać **23.00** Errata do biografii - Maciej Słomczyński **23.30** Serwis info **23.55** Kwadrans na kawę **0.10** Profesor Smok i przyjaciele **0.40** Pamiętaj o mnie **0.50** Plebania **1.15** Reksio **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Komentator (mag.) **2.55** Kopciuszek (s.) **3.20** Wyjechani (dok.) **3.45** Warto rozmawiać **4.35** Polska z bocznej drogi **4.50** Zacisze.

ŚRODA 23 STYCZNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Domowe przedszkole **9.00** Ostoja (s.) **9.25** Skarby nieodkryte **9.50** Szansa na Sukces **10.40** Świadkowie nieznanych historii **11.10** S. O. S. Dzieciom! (dok.) **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Pamiętaj o mnie **12.45** Komentator (mag.) **13.15** Kopciuszek (s.) **13.40** Wyjechani (dok.) **14.10** Duże dzieci **14.55** Errata do biografii - Maciej Słomczyński **15.25** Łączy nas Polska **15.45** Kuchnia z Okrasą **16.05** Zwarcie (mag.) **16.30** Ostoja (s.) **17.00** Teleexpress **17.15** Domowe przedszkole **17.40** Młodożeńcy w Madrasie (dok.) **18.05** Polska z bocznej drogi **18.20** S. O. S. Dzieciom! (dok.) **18.40** Pamiętaj o mnie **18.50** Plebania (s.) **19.15** Dziwny świat kota Filemona **19.30** Wiadomości **20.10** Klan **20.35** Tydzień Polski (mag.) **21.05** Komediantka (s.) **22.05** Biznes z gwarancją (mag.) **22.25** Solo (dok.) **23.30** Serwis info **23.55** Misja specjalna (mag.) **0.25** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **0.50** Plebania (s.) **1.15** Dziwny świat kota Filemona **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Tydzień Polski (mag.) **2.55** Komediantka (s.) **3.50** Pamiętaj o mnie **4.05** Biznes z gwarancją (mag.) **4.25** Opowieści wiatru i morza (mag.).

CZWARTEK 24 STYCZNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Budzik **9.00** Raj (mag.) **9.25** Młodożeńcy w Madrasie (dok.) **9.50** Wideoteka dorosłego człowieka **10.40** Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) **11.00** Wielkie sprzątanie **11.15** Zaproszenie - Bóg dał, Bug wziął **11.35** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Pamiętaj o mnie **12.45** Tydzień Polski (mag.) **13.15** Komediantka (s.) **14.10** Biznes z gwarancją (mag.) **14.35** Solo (dok.) **15.30** Misja specjalna (mag.) **15.55** Niezwykli - Ona i on z ulicy Klasztornej (rep.) **16.10** Pastor, który został budowniczym (rep.) **16.30** Raj (mag.) **17.00** Teleexpress **17.20** Budzik **17.50** Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) **18.10** Bzik kulturalny (mag.) **18.40** Pamiętaj o mnie **18.50** Plebania (s.) **19.15** Przygody Bolka i Lolka **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Z daleka, a z bliska **21.20** Scena współczesna - Chryje z Polską (teatr) **23.00** Lekcja angielskiego (dok.) **23.30** Serwis info **23.55** Ameryka - mój drugi dom (rep.) **0.15** Świadkowie nieznanych historii **0.50** Plebania (s.) **1.15** Przygody Bolka i Lolka **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Z daleka, a z bliska **3.05** Scena współczesna - Chryje z Polską (teatr).

PIĄTEK 25 STYCZNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) **8.45** Kuchcikowo - gotowanie na ekranie **9.00** Plecak pełen przygód (s.) **9.25** U progu Auschwitz - misja księdza Manfreda (rep.) **9.50** Magazyn **10.15** Tajemnice lasu (rep.) **10.35** Z daleka, a z bliska **11.15** Polska z bocznej drogi **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Pamiętaj o mnie **12.45** Polska na weekend **13.10** Hity satelity **13.25** Scena współczesna - Chryje z Polską (teatr) **15.00** Lekcja angielskiego (dok.) **15.30** Folkogranie - Yerba Mater **15.45** Ulice Kultury (mag.) **15.55** Filmowa Encyklopedia Łodzi i okolic (rep.) **16.10** Magazyn przechodnia (mag.) **16.30** Wojciech Cejrowski - boso przez świat (rep.) **17.00** Teleexpress **17.15** Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) **17.25** Kuchcikowo - gotowanie na ekranie **17.40** U progu Auschwitz - misja księdza Manfreda (rep.) **18.00** Polska na weekend **18.25** Hity satelity **18.40** Pamiętaj o mnie **18.50** Plebania (s.) **19.15** Miś Kudłatek **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Na dobre i na złe (s.) **21.25** Porozmawiaj z Haliną **22.00** Kino Sąsiadów - Jedna ręka nie klaszcze (film czes.) **23.45** Serwis info **0.10** Polska z bocznej drogi **0.25** Polska na weekend **0.50** Plebania (s.) **1.15** Kudłatek **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Na dobre i na złe (s.) **3.15** Pamiętaj o mnie **3.25** Porozmawiaj z Haliną **3.55** Hity satelity.

SOBOTA 26 STYCZNIA

6.00 Plebania (s.) **8.35** Porozmawiaj z Haliną **9.05** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **9.30** Zwierzowiec **9.45** Wojciech Cejrowski - boso przez świat (rep.) **10.10** Duże dzieci **11.00** Złotopolscy (s.) **11.25** Dzień jak co dzień (rep.) **11.35** Pamiętaj o mnie **11.45** Cała naprzód (mag.) **12.05** Program poradnikowy **12.30** Codzienna 2 m 3 (s.) **13.00** Wiadomości **13.10** Wydarzenie aktualne **13.15** Na dobre i na złe (s.) **14.05** Dziękujemy za solidarność **14.15** Dzika Polska (dok.) **14.40** Made in Poland **15.05** W pustyni i w puszczy (s.) **16.00** Śniadanie na podwieczorek **17.00** Teleexpress **17.15** Pamiętaj o mnie **17.30** Ballada o prawdziwym kłamstwie (dok.) **18.10** Dzień jak co dzień (rep.) **18.25** M jak miłość (s.) **19.10** Milusiaki **19.30** Wiadomości **20.10** Ja wam pokażę! (s.) **20.55** Shakin Dudi - śpiewak przebojów **21.40** Ceremonia pogrzebowa (komedia) **23.10** Serwis TV **23.40** Duże dzieci **0.30** M jak miłość (s.) **1.10** Milusiaki **1.30** Wiadomości **2.00** Ja wam pokażę! (s.) **2.45** Dawno temu cichociemny (s.) **3.15** Codzienna 2 m 3 (s.) **3.45** Pamiętaj o mnie.

NIEDZIELA 27 STYCZNIA

6.00 Klan (s.) **8.00** Śniadanie na podwieczorek **8.55** M jak miłość (s.) **9.40** Ziarno (mag.) **10.05** Wydarzenie aktualne **10.15** Powrót do Wiklinowej Zatoki (s.) **10.30** Profesor Smok i przyjaciele **10.55** Złotopolscy (s.) **11.20** Pamiętaj o mnie **11.25** Bzik kulturalny **11.55** Między ziemią a niebem (mag.) **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem (mag.) **13.00** Transmisja Mszy Świętej **14.25** U fryzjera (s.) **14.50** Palce lizać (s.) **15.15** Smaki polskie (mag.) **15.25** Skarby nieodkryte **15.50** Śladami Jana Pawła II **16.20** Folkogranie - Kapela Brodów **16.35** Zaproszenie **17.00** Teleexpress **17.15** Rozmowy na temat... **17.25** Pamiętaj o mnie **17.40** Szansa na Sukces **18.30** M jak miłość (s.) **19.15** Noddy **19.30** Wiadomości **20.10** Fałszerze (s.) **20.55** Wideoteka dorosłego człowieka **21.45** Szkoda gadać **22.10** Czas dla kibica - Piłka ręczna **23.40** Ballada o Mieleszkach (rep.) **0.05** M jak miłość (s.) **0.50** Ziarno (mag.) **1.15** Noddy **1.30** Wiadomości **2.00** Fałszerze (s.) **2.50** Zaproszenie **3.10** U fryzjera (s.) **3.35** Palce lizać (s.) **4.00** Pamiętaj o mnie **4.10** Złotopolscy (s.) **4.45** Śladami Jana Pawła II **5.15** Reportaż **5.30** Bzik kulturalny.

PONIEDZIAŁEK 28 STYCZNIA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Zygzaki **9.00** My Wy Oni (mag.) **9.25** Szkoda gadać **9.50** W pustyni i w puszczy (s.) **10.40** Ballada o prawdziwym kłamstwie (dok.) **11.20** Dzień jak co dzień (rep.) **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Pamiętaj o mnie **12.45** Śladami Jana Pawła II **13.15** M jak miłość (s.) **14.00** Rozmowy na temat... **14.10** Fałszerze (s.) **15.00** Shakin Dudi - śpiewak przebojów **15.45** Podróżnik **16.05** My Wy Oni (mag.) **16.30** Magazyn kulturalny **17.00** Teleexpress **17.15** Zygzaki **17.40** Dzika Polska (dok.) **18.10** Z archiwum IPN (mag.) **18.40** Pamiętaj o mnie **18.50** Plebania (s.) **19.15** Mały pingwin Pik-Pok **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Sportowy tydzień **21.05** Warto kochać (s.) **21.50** Dziękujemy za solidarność **22.00** Anus Mundi **22.30** Ulice Kultury (mag.) **22.45** Forum **23.30** Serwis info **23.55** Śniadanie na podwieczorek **0.50** Plebania (s.) **1.15** Mały pingwin Pik-Pok **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Sportowy tydzień **2.55** Warto kochać (s.) **3.40** Pamiętaj o mnie **3.55** Forum **4.40** S. O. S. Dzieciom! (dok.) **4.55** Dzika Polska (dok.).

Wydarzenia Sportowe

HOKEIŚCI TRZYŃCA UGRZĘŹLI NA 10. POZYCJI W TABELI

Czarny weekend naszych drużyn

O_2 EKSTRALIGA

W O_2 Ekstralidze trwa walka o miejsca, zapewniające start w fazie play off. W tej rywalizacji coraz bardziej tracą hokeiści Trzyńca, którzy styczeń nie mogą zaliczyć do udanych. Podopieczni trenerów Kopřivy i Juřika po przegranej w Pardubicach ugrzęźli na 10. pozycji w tabeli. Straty do najlepszej ósemki są do odrobienia, rywale jednak też nie śpią. Dziś w Werk Arenie Stalownicy zmierzą się z wiceliderem tabeli, Slavią Praga.

PARDUBICE – TRZYNIEC 4:2 (0:2, 0:0, 4:0). Bramki: 43. Šeda, 50. Kolář, 52. Tvrdík, 57. Cetkovský – 5. Korhoň, 16. P. Barinka. Sędziował Turčan. Kary 8:9, wykorzystane 1:0. W. 9105. **TRZYNIEC:** Vojtek – Sekeráš, Výtisk, Seman, Malec, Andersons, Pácal, Kundrátek – Tomík, Štefanka, D. Moravec – P. Barinka, Peterek, Korhoň – Hrňa, Polanský, Pavelek – Steber, Hampl, Kolusz.

Trzyńczanie nie po raz pierwszy w tym sezonie kompletnie rozkleili się w ostatniej tercji. W pierwszych czterdziestu minutach jeszcze nic nie wróżyło klęski przyjezdnych, którzy w ČEZ Arenie prowadzili 2:0 po trafieniach Korhonia i Barinki. Korhoň pokonał Lašáka celnym strzałem z podania Barinki, na 0:2 poprawili goście po akcji Polanskiego, który zza bramki dograł do niepilnowanego Petera Barinki. Stalownicy, zamiast w drugiej tercji dobić rywala trzecim golem, nastawili się na hokej w emerytalnym wydaniu. Gospodarze przejęli inicjatywę i widząc nieudolność trzynieckich hokeistów, w trzeciej tercji rzucili wszystkie siły do ataku. Na 1:2 obniżył w przewadze liczebnej Šeda uderzeniem z niebieskiej linii, wyrównał po akcji indywidualnej Kolář. Trzyńczanie całkowicie się pogubili, tracąc kolejne dwie bramki. Szalę meczu na stronę Pardubic przechylił w 52. minucie Tvrdík, który przy lewym słupku miał sporo wolnego miejsca. Po raz czwarty zaś Vojtek skapitulował w 57. minucie, krążek za jego plecy wpakował Cetkovský.

– *Do 20. minuty graliśmy dobrze, potem jednak coś w zespole zgrzytnęło. Przegraliśmy ponownie po dużych błędach indywidualnych* – skomentował fatalny występ Trzyńca trener **Břetislav Kopřiva.**

Lokaty: 1. Cz. Budziejowice 87, 2. Slavia 84, 3. Liberec 82,... 8. Witkowice 64, 10. Trzyniec 60 pkt. **Dziś:** Trzyniec – Slavia Praga (17.00).

I LIGA

JIHLAWA – HAWIERZÓW 6:3 (3:1, 1:0, 2:2). Bramki: 4. Mika, 7. i 47. Bakus, 19. Suk, 29. M. Krupka, 60. Hradecký – 8. Velecký, 48. Hulva, 52. Seman. Sędziował Skoupý. Kary 5:8, wykorzystane 2:0. W. 1840. **HAWIERZÓW**: Novotný (od 7. Valent) – Klimeš, Peštuka, Varga, Lašek, Huhto, Novák, Staněk – Mikšan, Zdráhal, Škoda, Seman, Hulva, Strapáč, Rozum, Velecký, Giesel, Sikora, Sochorek, Niec.

Na losach meczu zaważyły dwie szybkie bramki. Po drugim golu do hawierzowskiej siatki bramkarza Novotnego zmienił Valent. Zmiana golkiperów tylko chwilowo poprawiła chaotyczną poniekąd grę Hawierzowa. Na 2:1 trafił Velecký, który z ostrego kąta zaskoczył jihlawskiego bramkarza, ale przed zejściem do szatni gospodarze znów objęli dwubramkowe prowadzenie. W 7. minucie trzeciej tercji było już 5:1 dla Jihlawy, Valenta pokonał z rzutu karnego Bakus. Dopiero wtedy Pantery ocknęły się z letargu. W 48. minucie Hulva w przewadze liczebnej strzałem pod poprzeczkę spożytkował dobre podanie od Semana, a sam autor asysty w cztery minuty później trafił na 5:3. Oczekiwana przez wszystkich power play zakończyła się szóstym golem do pustej siatki Hawierzowa.

Lokaty w gr. wschodniej: 1. K. Brno 73, 2. HC Ołomuniec 68, 3. S. Ostrawa 58, 4. Hawierzów 55 pkt. **Jutro:** Hawierzów – Prościejów (17.30).

II LIGA

Uniczów – Orłowa 7:2 (1:1, 3:0, 3:2), bramki: 5. i 37. Komínek, 36. Rajnoha, 39. Cik, 42. Drdla, 42. Pekr, 47. Jurča – 14. Studený, 41. Mintěl; **Szternberk – Karwina 4:2 (1:1, 1:1, 2:0),** bramki: 4. Vlček, 22. i 59. Fiala, 57. Jurák – 6. Zakuťánský, 40. Fendek.

Lokaty w gr. wschodniej: 1. N. Jiczyn 56, 2. Hodonin 56, 3. Przerów 49,... 9. Orłowa 31, 12. Karwina 17 pkt. **W niedzielę 27. 1.:** Orłowa – Slezan Opawa i Karwina – HC Apos Blansko (17.00).

JANUSZ BITTMAR

Sport Polski

■ **RADWAŃSKA W CWIERCFINALE AUSTRALIAN OPEN.** Polska tenisistka Agnieszka Radwańska awansowała do ćwierćfinału wielkoszlemowego turnieju Australian Open rozgrywanego na kortach w Melbourne. Polka w IV rundzie pokonała Rosjankę Nadię Pietrową (14) 1:6, 7:5, 6:0. To największy sukces w karierze 19-letniej krakowianki. W innym, równolegle toczącym się meczu IV rundy, Marta Domachowska przegrała po zaciętej walce z Venus Williams (8) 4:6, 4:6 i odpadła z turnieju. Radwańska w ćwierćfinale imprezy zmierzy się ze Słowaczką Danielą Hantuchową (9), która w meczu IV rundy ograła Rosjankę Marię Kirilenko (27) 1:6, 6:4, 6:4. Radwańska z Hantuchową grały ze sobą dotychczas jeden raz. W ubiegłym roku, podczas halowego turnieju w Zurychu, lepsza okazała się Polka, która wygrała 6:3, 6:3.

■ **MISTRZOSTWA EUROPY W PIŁCE RĘCZNEJ: AWANS POLAKÓW.** Reprezentacja Polski pokonała Czechy 33:30 (13:14) w swoim ostatnim spotkaniu w fazie wstępnej mistrzostw Europy piłkarzy ręcznych. Polacy awansowali do najlepszej „12" turnieju z dorobkiem dwóch punktów za zwycięstwo ze Słowenią i dziś zmierzą się z gospodarzami imprezy, reprezentacją Norwegii (20.15). Kolejnymi przeciwnikami podopiecznych trenera Bogdana Wenty będą ekipy Danii (jutro, 18.15) i Czarnogóry (czwartek, 16.15).

■ **FATALNY HARRACHÓW, FATALNY MAŁYSZ**. Pogoda po raz kolejny była największym wrogiem dla skoczków, którzy wystartowali w weekend w zawodach PŚ w Harrachowie. Z zaplanowanych na weekend dwóch konkursów w lotach odbyły się zaledwie jedne zawody i to w dodatku tylko z jedną serią konkursową. Na mamuciej skoczni wygrał w niedzielny poranek Fin Janne Ahonen (199,5 m), najlepszy z Polaków Kamil Stoch był 12. (175 m). Fatalnie spisał się bez formy skaczący Adam Małysz, który wylądował na 144,5 m, co dało mu 36. miejsce w stawce 40 zawodników. **(jb)**

Co słychać?

■ **BANIK OSTRAWA – FOTBAL TRZYNIEC 1:0 (0:0).** Bramka: 53. Zeher. Sędziował Santarius. W. 200. **OSTRAWA:** Vašek (46. Bernady) – Řezník (46. Ricka), Cigánek, Bystroň (46. Pavlík), Čoupek (46. Križan) – Varadi, Marek (46. Metelka), Otepka (46. Ficek), Mičola – Vrťo, Zeher. **TRZYNIEC:** Lipčák (46. Bruk) – Pindor (46. Sostřonek), Formánek, Hupka, Matěj – Malíř, Cieslar, Sviták, Hromada, Ceplák (62. Kantor) – Szmek. W drugim styczniowym meczu sparingowym drugoligowy Fotbal Trzyniec zmierzył się na sztucznej trawie w Witkowicach z pierwszoligowym Banikiem Ostrawa. Dla pierwszoligowca był to ostatni test przed planowanym zgrupowaniem w Turcji, trzyńczanie z kolei szykowali się już do wyjazdu na zgrupowanie kondycyjne w Luhaczowicach. – *Banik ma już za sobą znacznie dłuższy okres przygotowawczy, ale sądzę, że nawiązaliśmy z pierwszoligowcem bardzo wyrównaną walkę* – powiedział „GL" trener Trzyńca **Miroslav Kouřil**. Obaj szkoleniowcy nie mogli, bądź też nie chcieli skorzystać z najsilniejszego składu. W barwach gospodarzy zabrakło m.in. Svěrkoša, Rajtorala i Magery, trener Karel Večeřa oszczędzał też rekonwalescentów Lukeša, Tomašáka i Bolfa. Z kolei trzyniecki trener nie zabrał do Witkowic Rodrigueza z Bergerem, na boisku nie pojawili się też Ďurica, Lisický, Krejčíř, Martinčík, Veselý, Zítka i Maceček. Debiut w barwach Trzyńca zaliczył pomocnik Martin Sviták. Wychowanek Banika Ostrawa, który ostatnio występował w Jihlawie, jest w Trzyńcu na testach. Podopieczni trenera Kouřila w ramach obozu kondycyjnego w Luhaczowicach zmierzą się w najbliższy piątek z pierwszoligowym Zlinem.

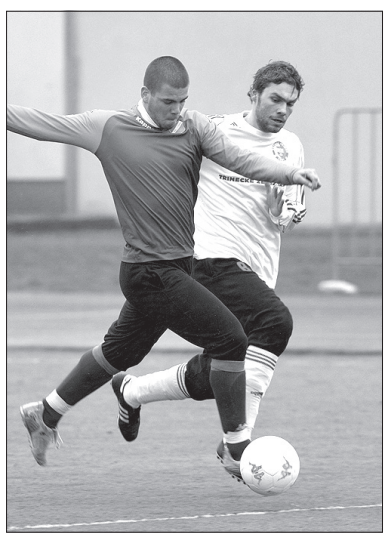

Fot. Fot. PETR KOTALA

Sparing pomiędzy Ostrawą a Trzyńcem zakończył się zwycięstwem pierwszoligowego Banika 1:0. W pojedynku o piłkę Zeher (z lewej) i Sostřonek.

■ **PIŁKARSKI TURNIEJ REFOTAL CUP W OLBRACHCICACH, 2. kolejka:** Lutynia Dolna – Czeski Cieszyn 0:6, Piast Cieszyn – Lokomotywa Piotrowice 3:0, Slavia Orłowa – Sucha Górna 0:5, Banik Olbrachcice – Dziećmorowice 1:0.

■ **PIŁKARSKI TURNIEJ W WITKOWICACH, 1. kolejka:** Pusta Polom – MFK Hawierzów 1:0, Odra Petrzkowice – FK Bogumin 3:1.

■ **PLISKA W HAWIERZOWIE.** Szeregi dywizyjnego MFK Hawierzów wzmocnił w tym tygodniu Radim Pliska, który do ostatniego zespołu dywizyjnej grupy E przechodzi z Miasta Albrechtice. Pliska jest nominalnym pomocnikiem. **(jb)**